

Σημειώσεις Εφαρμογών Δημοσίου Δικαίου-Σκέλος Σιούτη

08.03.2022, Σιούτη-Δελλής

Γενικές παρατηρήσεις (Δελλής)

Αρχή νομιμότητας=βάση δικαίου· όταν ένα κρατικό όργανο δρα πρέπει να δρά εντός ενός νομοθετικού πλαισίου, κάνει ό,τι του επιβάλλει ο νόμος. Το κρατικό όργανο δρα εντός της συνταγματικής νομιμότητας. -/-τεκμήριο νομιμότητας (δράση κρατικού οργάνου τεκμαίρεται νόμιμη). Βασική εγγύηση ότι τα κρατικά όργανα δεν θα αυθαιρετούν. Εγγύηση του κράτους δικαίου/εξειδίκευση της αρχής του κράτους δικαίου.

Το κράτος έχει το προνόμιο του μονοπωλίου της βίας, τη βία του να παρεμβαίνει στις ζωές μας. Το βασικό εργαλείο του κράτους ήταν η διοικητική πράξη, η μονομερής πράξη της διοίκησης. Όσο ιστορικά «ξεχείλωνε» ο ρόλος του κράτους, καλείτο δηλαδή να φροντίζει για υγεία, παιδεία (όχι μόνο για τα βασικά –άμυνα, δικαιοσύνη, κτλ), όταν δηλαδή ξεκίνησε να παρέχει υπηρεσίες, εισήχθη η διοικητική σύμβαση.

Οι διοικητικές πράξεις είναι μία μορφή αποκρυστάλλωσης της αρχής της νομιμότητας.

Ανάκληση διοικητικών πράξεων- διοικητική ευχέρεια· προνόμιο ανάκλησης διοικητικής πράξης ακόμα κι αν είναι παράνομη. Διοικητικές πράξεις- ευμενείς/δυσμενείς, νόμιμες/παράνομες.

Διοικητική πράξη (Σιούτη)

Δημόσιες συμβάσεις· διοικητικές άρα διέπονται από διοικητικό δίκαιο, αλλά και δημόσιες συμβάσεις οι οποίες διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο.

Αρχή νομιμότητας υπάρχουν καταρχήν για όλες τις δημόσιες συμβάσεις! Αλλά σίγουρα μεγαλύτερη ασφάλεια στις συμβάσεις που διέπονται από διοικητικό δίκαιο.

Με τις μονομερείς πράξεις εξυπηρετείται και η ταχύτητα και εξασφαλίζεται σε μεγαλύτερο βαθμό η αρχή της νομιμότητας. Η παραγωγή και η εκτέλεση μονομερούς πράξης απαιτεί έλεγχο.

Χαρακτηριστικά διοικητικής πράξης· 1. Αρχή νομιμότητας, 2. Εκτελεστότητα.

Τεκμήριο νομιμότητας· και η παράνομη διοικητική πράξη παράγει έννομες συνέπειες, είναι εκτελεστή. («κάμψη» αρχής νομιμότητας). Μέχρις ότου ανακληθεί/ακυρωθεί παράγει έννομες συνέπειες. Επομένως δεν υπάρχει στην πραγματικότητα ισότητα μεταξύ των δύο μερών (κράτους και διοικουμένου). Το όπλο των διοικουμένων είναι τα ένδικα βοηθήματα και το επικουρικό ένδικο βοήθημα της αναστολής εκτέλεσης της ισχύος της δράσης (και προσωρινή διαταγή). Προ του δικαστικού αγώνα μπορεί να ζητηθεί ο αυτοέλεγχος του κρατικού οργάνου, οι προσφυγές, εντός των διοικητικών οργάνων. Υπάρχει και ο κοινοβουλευτικός έλεγχος ο οποίος έχει μικρή πρακτική σημασία.

Αρκεί να προέρχεται πράξη από διοικητικό όργανο για να είναι διοικητική; Κάθε πράξη που εκδίδει διοικητικό όργανο είναι διοικητική πράξη; ή μπορεί να είναι απλά πράξη της διοίκησης;

Για να είναι διοικητική πράξη (μονομερής) πρέπει σωρευτικά να προέρχεται από διοικητικό όργανο, να ασκεί αυτό δημόσια εξουσία και να εξυπηρετεί η πράξη δημόσιο σκοπό (το σημαντικότερο), και επομένως να διέπεται από διοικητικούς κανόνες.

(πράξη διοικητική που δεν εξυπηρετεί δημόσιο σκοπό=κατάχρηση εξουσίας!)

Απόφαση ΣτΕ 3860/2002·

Πραγματικό συνοπτικά· το 1981 με ένα πολεοδομικό διάταγμα μια ευρύτερη έκταση στον δήμο Αλίμου χαρακτηρίστηκε δημόσιο κτήμα. Περιήλθε στην ΕΤΑΔ (ανώνυμη εταιρεία του δημοσίου). Παραχωρήθηκε στην συνέχεια έκταση 2,5 στρεμμάτων απευθείας χωρίς διαγωνισμό σε πρώην ολυμπιονίκη (παραχώρηση για 30 χρόνια). Το 1999, όταν έπρεπε να ετοιμαστεί η Ελλάδα για τους ολυμπιακούς αγώνες, που οριοθετήθηκε η έκταση για τον τροχιοδρόμο (τραμ) με νόμο του 1999 προβλεπόταν ότι η ολυμπιακή επιτροπή μπορούσε να ζητήσει από την ΕΤΑΔ να της παραχωρήσει όση έκταση ήταν απαραίτητη. Με αίτημα ζητήθηκε να ανακληθεί η παραχώρηση στον ολυμπιονίκη (ενώ αυτός είχε ακόμα 10 χρόνια εκμετάλλευσης), και αμέσως η διοίκηση εξέδωσε διαπιστωτική πράξη (διαπιστώνουν την υπαγωγή μίας πραγματικής-νομικής κατάστασης σε έναν (προηγούμενο;) κανόνα δικαίου και ότι επέρχεται η έννομη συνέπεια που ορίζει ο νόμος), η οποία εν προκειμένω μείωνε τα δικαιώματα του διοικουμένου. Η διαπιστωτική πράξη είναι εκτελεστή. Το 2002 εκδόθηκε αυτή και προσβλήθηκε από τον ολυμπιονίκη (θεμελίωσε έννομο συμφέρον και την βλάβη του). Το ΣτΕ σε επταμελή σύνθεση (5 ψηφίζουν, 2 άλλοι πάρεδροι χωρίς ψήφο) με οριακή πλειοψηφία (3-2) αποφάσισε ότι δεν επρόκειτο για διοικητική πράξη διφυσού οργάνου διότι αφορούσε την διατήρηση περιουσιακού στοιχείου σε ιδιώτη και ότι η διατήρηση μπορούσε να επιτευχθεί και με ιδιωτικά μέσα (ποια όμως;). Η μειοψηφία έκρινε ότι εφόσον αφορούσε την δημιουργία δημόσιας συγκοινωνίας ήταν διοικητική πράξη.

(Διοικητικές πράξεις- Συστατικές πράξεις- Βεβαιωτικές πράξεις-μη εκτελεστές οι τελευταίες)

(Ποια πρόσωπα ι.δ. εκδίδουν διοικητικές πράξεις; Τα διφυή.)

ΟλΣτΕ895/2008·

Παραχώρηση χρήσης αιγιαλού και παραλίας. Κοινόχρηστη περιουσία. Εν προκειμένω επειδή αφορούσε κοινόχρηστη περιουσία, το δικαστήριο έκρινε την πράξη διοικητική. Τα κοινόχρηστα αφορούν πάντοτε δημόσιο σκοπό, άρα διοικητική πράξη (νομολογιακά κατοχυρωμένο). Διαχείριση κοινοχρήστων- πυρήνα κρατικής εξουσίας. Άρα όργανο δρα ως fiscus.

ΣτΕ2235/2002-έκδοση μονομερούς πράξης-έλεγχος νομιμότητας κανονισμού από την Ελλ.Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία (ΝΠΙΔ). Χρειάζοταν υπουργική απόφαση για έγκριση. ΣτΕ

έκρινε ότι δεν είναι διοικητική πράξη γιατί δεν εκδόθηκε στο πλαίσιο άσκησης δημόσιας εξουσίας. Ήταν απλά έγκριση ιδιωτικής πράξης.

Εξωτερική νομιμότητα- υποστατό. Για αμφοτέρους (ΚΠΔ-ΑΔΠ) ελέγχεται η **αρμοδιότητα και ο τύπος**. Στην κανονιστική πράξη ελέγχεται πρώτον η νομοθετική εξουσιοδότηση.

Νόμιμο έρεισμα= εξουσιοδότηση, πρώτον η ύπαρξη, δεύτερον να είναι ειδική και ορισμένη και τρίτον να μην έχει εκδοθεί πράξη καθ' υπέρβαση της εξουσιοδότησης. Αυτεπαγγέλτως.

Εσωτερική νομιμότητα- παράβαση νόμου. Αιτιολογία, παράβαση δεδικασμένου, ευθεία παράβαση νόμου, παράβαση αναλογικότητας, πλάνη νομική ή περί τα πράγματα, παράβαση δεδηλωμένης εμπιστοσύνης κτλ.

Μορφές διοικητικής πράξης: 1.ρητή-έγγραφη –κατά κανόνα (ασφάλεια δικαίου=εξασφάλιση αρχής της νομιμότητας), 2.δια νευμάτων (π.χ.σήμα τροχονόμου-ατομικός κανόνας δικαίου-ρύθμιση κυκλοφορίας), 3.προφορική (π.χ. διαταγή διάλυσης συγκέντρωσης), 4.σιωπηρή (πότε; άπρακτη προθεσμία=σιωπηρή άρνηση εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στον νόμο-αντίθετα είναι εξαίρεση η σιωπηρή έκδοση-θετική), 5. αυτόματα (π.χ. πρόστιμο σε ανεμβολίαστους αυτόματα στην εφορία).

ΟΛΣΤΕ2210/2020· (αυτόματη δ.π.)

Πλαίσιο διαδικασίας ηλεκτρονικής τακτοποίησης περί αυθαιρέτων· αίτηση (δήλωση) από διοικούμενο. Τεκμαίρεται από την νομολογία κατά πλάσμα δικαίου ότι μεταξύ δήλωσης και της τεκμαιρώμενης αποδοχής υπάρχει κατά πλάσμα δικαίου σιωπηρή αποδοχή. Γιατί; Για να εξασφαλίζεται η έννομη προστασία! Κρίσιμη σκέψη 9! Πρέπει να θεωρηθεί ότι παρεμβάλλεται κατά πλάσμα δικαίου η σιωπηρή αποδοχή μεταξύ της υποβολής της δήλωσης και της παραγωγής των αποτελεσμάτων (της διαγραφής του προστίμου εν προκειμένω) . Αυτόματη αποδοχή η οποία συμπίπτει χρονικά με την υποβολή της δήλωσης. Στην αυτόματη δ.π. δεν υπάρχει διαδικασία ελέγχου κτλ. (η σιωπηρή απαιτεί την παρέλευση του άπρακτου διαστήματος και υπάρχει και διαδικασία επεξεργασίας αιτήματος, η αυτόματη είναι ταυτόχρονη και άνευ επεξεργασίας).

***αποφάσεις** αναρτημένες eclass

15.03.2022

Κυβερνητικές πράξεις:

διοικητικές πράξεις (διοικητικές=εκτελεστές) που προέρχονται από την εκτελεστική εξουσία και δεν υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο, δεν υπόκεινται σε αίτηση ακυρώσεως. «δικαστική ασυλία» κυβερνητικών πράξεων. Οι κυβερνητικές πράξεις έχει επικρατήσει νομολογιακώς και στην θεωρία (με επικρίσεις) ότι εννοούνται όχι αυτές με τις οποίες ασκείται η συνήθης διοικητική δράση αλλά αυτές που ρυθμίζουν θέματα πολιτικής φύσεως με την στενή έννοια. Δεν δημιουργείται ζήτημα αντισυνταγματικότητας (Σ20παρ.1,Σ95παρ.1); Αν θίγονται διοικούμενοι δεν μένουν αυτοί χωρίς έννομη προστασία; Το ενωσιακό δίκαιο το ανέχεται αυτό;

Φαίνεται να υπάρχει μία πεπαλαιωμένη αντίληψη (19^ο αι.) να υπάρχουν τομείς της κρατικής δράσης υψηλής πολιτικής που μένουν ανέγγιχτοι δικαστικά (κρατούσα). Μειοψηφία το θεωρεί ανπίτρεπτο.

Δεν επιτρέπεται ο νομοθέτης να χαρακτηρίζει πράξεις ως κυβερνητικές! Μόνο το ΣτΕ επιτρέπεται να χαρακτηρίζει πράξεις. Λύση νομολογίας.

(παρενθετικά· μη εκτελεστές πράξεις είναι οι εσωτερικές πράξεις-που δεν αναπτύσσουν έννομες συνέπειες έναντι των διοικουμένων, π.χ. γνωμοδοτήσεις, εγκύκλιοι. Αυτές είναι πράξεις της διοίκησης αλλά όχι διοικητικές πράξεις).

Κατά κύριο λόγο, πρόκειται για πράξεις που αφορούν τις διεθνείς σχέσεις αλλά και τις σχέσεις μεταξύ νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας. Χαρακτηρίζονται κάποιες ευθέως από το Σ.

ΟΛΣΤΕ1116/2014· χαρακτήρισε το κούρεμα τον ομολόγων κυβερνητική πράξη άρα τίθεται σε εφαρμογή το άρθρο 45 παρ. 5 πδ. 18/85. οι πράξεις που χαρακτηρίζονται κυβερνητικές εκφεύγουν του δικαστικού ελέγχου. Δεν μπορεί ο νομοθέτης να κάνει αυτόν τον χαρακτηρισμό. Βλ. παρακάτω. σελ 5.

6. Επειδή, στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4050/2012 αναφέρεται ότι η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου περί καθορισμού των επιλέξιμων τίτλων (Π.Υ.Σ. 5/24.2.2012) είναι κυβερνητική πράξη, που ανάγεται στη διαχείριση της πολιτικής εξουσίας. Ο χαρακτηρισμός, όμως, ορισμένων πράξεων ως κυβερνητικών, κατά την έννοια του άρθρου 45 παρ. 5 του π.δ. 18/1989, με συνέπεια την εξαίρεσή τους από τον ακυρωτικό έλεγχο του Συμβουλίου της Επικρατείας, δεν ανήκει στον νομοθέτη, αλλά στο Δικαστήριο τούτο (βλ. ΣτΕ 2438/1996, 1947/1960). Εν προκειμένω, η Π.Υ.Σ. 5/24.2.2012, με την οποία κινήθηκε η διαδικασία αντικατάστασης των τίτλων που ορίζονται στην ίδια πράξη ως επιλέξιμοι, με σκοπό τη μείωση του δημοσίου χρέους, δεν έχει, ως εκ του περιεχομένου της, χαρακτήρα κυβερνητικής πράξης, υπό την ως άνω έννοια, διότι δεν συνιστά δικαστικώς ανέλεγκτη διαχείριση της πολιτικής εξουσίας ή με την πράξη αυτή προταθείσα, σε πιστωτές του ιδιωτικού τομέα, αντικατάσταση τίτλων, η οποία επηρέασε την έννομη σχέση από κάθε τίτλο που τελικά αντικαταστάθηκε.

http://www.dsanet.gr/Epikairothta/Nomologia/STE1116_14.htm

Το Σ χαρακτηρίζει κυβερνητικές τις πράξεις του άρθρου 90 (γιατί δεν υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο) που αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση δικαστών. Ομοίως και στο άρθρο 91 παρ. 4 που αφορούν πειθαρχικές πράξεις δικαστικών λειτουργών. Και το άρθρο 98 παρ. 3 περί αποφάσεων ελεγκτικού συνεδρίου επί διοικητικής αρμοδιότητας. (το ΕΣ έχει δικαστικές και διοικητικές αρμοδιότητες που οι δεύτερες αφορούν έλεγχο συμβάσεων. Βλ. Σ98. , το ΕΣ εκ τούτου είναι διφυές όργανο). Άρα πέρα από αυτές τις πράξεις που ορίζει το Σ, μόνο το ΣτΕ χαρακτηρίζει ως κυβερνητικές πράξεις.

ΟΛΣΤΕ 3669/2009· κρίθηκε το ζήτημα εκτέλεσης αλλοδαπών δικαστικών αποφάσεων (γερμανικές αποζημιώσεις).

Οι διάδικοι θέλησαν να εξασφαλίσουν μετ' ασφαλιστικών μέτρων την προσημείωση υποθήκης σε ακίνητα του γερμανικού δημοσίου. Το ΚπολΔικ 689 βάζει μία προϋπόθεση, ότι δεν μπορείς να πας κατευθείαν σε δικαστήριο , αλλά χρειάζεται προηγούμενη άδεια του

υπουργού δικαιοσύνης. Αλλιώς η πράξη είναι απαράδεκτη. Ζητήθηκε λοιπόν η άδεια και αυτή απορρίφθηκε ρητά. Τότε αυτοί υπέβαλαν αίτηση ακύρωσης κατά της άρνησης. Αφού πρώτα επιλύθηκε το ζήτημα αν επρόκειτο για διαφορά διοικητικού ή ιδιωτικού δικαίου. Στην συνέχεια έπρεπε να αποφανθεί το δικαστήριο επί του ζητήματος χαρακτηρισμού ως κυβερνητικής πράξης. Το δικαστήριο έκρινε με πλειοψηφία 2/3 χαρακτηρίζοντας την πράξη κυβερνητική, καθώς επαφίεται σε διεθνείς σχέσεις και στην ομαλότητα αυτών. Η μειοψηφία υπογράμμισε ότι δεν νοείται διοικητική πράξη με την οποία γίνεται επέμβαση σε ατομικά δικαιώματα και δεν είναι ελεγκτή. Τα δικαιώματα που εδώ προσβλήθηκαν προφανώς η ιδιοκτησία και η η έννομη προστασία αλλά κατάφορα και η ανθρώπινη αξία. Δεν μπορεί κατ'επίκληση των φιλικών σχέσεων να μην λαμβάνεται υπόψιν το δικαίωμα της ανθρώπινης αξίας. Η πλειοψηφία έκανε μνεία αποφάσεων του ΔΕΕ ότι δεν μένουν απροστάτευτοι οι διοικούμενοι, μπορεί να ασκηθεί αγωγή αποζημίωσης κατά το ΕισΝΑΚ105. Δεν μπορεί να ακυρωθεί αλλά μπορεί να ασκηθεί αγωγή αποζημίωσης. Για να καταλογιστεί ευθύνη στο δημόσιο για την βλάβη πρέπει να διαπιστωθεί αδικοπραξία. Εδώ θα ήταν το κατά πόσον η πράξη του υπουργού ήταν νόμιμη ή όχι.

(κατηγορίες κυβερνητικών πράξεων: 1. που αφορούν τις σχέσεις της εξουσίας, 2. διεθνείς σχέσεις)

ΟΛ.ΣτΕ1116/2014.

Ομόλογα=δανεισμός του δημοσίου από τον ιδιωτικό τομέα. Τίτλοι με συγκεκριμένη χρονική διάρκεια,συγκεκριμένη αξία και συγκεκριμένο (ευνοϊκότερο από το τραπεζικό) επιτόκιο. Ο δανεισμός των ομολόγων αποτελεί μία σύμβαση που απολαμβάνει όλες τις εξασφαλίσεις του Σ5.

Το δημόσιο χρέος ήταν δυσβάσταχτο και στο πλαίσιο της αναδιάταξης του δημοσίου χρέους, το κράτος εξέδωσε πράξη (του υπουργικού συμβουλίου και του διοικητή της ΤΕ) με την οποία επιλέχθηκαν τίτλοι (επιλέξιμοι τίτλοι) και επεμβαίνοντας τροποποίησε την διάρκεια, την αξία και το επιτόκιο των επιλέξιμων τίτλων. Αυτό με εισήγηση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (απλή γνώμη) να μην γίνει για τους κατ'επάγγελμα ομολογούχων επενδυτών. Άρα η πράξη απευθυνόταν σε όλους τους ιδιώτες. Η λήξη των ομολόγων παρατάθηκε μέχρι το 2047, μειώθηκε η αξία τους και τροποποιήθηκε και το επιτόκιο. Εξανεμίστηκε στην πραγματικότητα το χρηματικό ποσό που είχαν επενδύσει. Η αιτιολογία ήταν ότι ήταν τόσο σοβαρή και απρόβλεπτη η οικονομική κρίση που η πτώχευση της Ελλάδας θα οδηγούσε σε εκμηδένιση όλων των ομολόγων. Ομάδα ιδιωτών λοιπόν προσέβαλε την εκδοθείσα πράξη.

Πρώτο ζήτημα· μονομερής τροποποίηση της σύμβασης. Ελευθερία συμβάσεων. Σ5παρ.1 + ΕισΝΑΚ106παρ.2.

Νομοθετική επέμβαση σε συνεστημένη σύμβαση γίνεται όλως εξαιρετικά για λόγους δημοσίου συμφέροντος κατά τρόπο πρόσφορο (αρχή αναλογικότητας).

Η πλειοψηφία ΣτΕ είπε ότι η πράξη εκδόθηκε στο πλαίσιο διακριτικής ευχέρειας εν όψει υπέρτατης ανάγκης. Η μειοψηφία θύμισε ότι καίτοι διακριτική ευχέρεια το κράτος επενέβη στα ομόλογα ιδιωτών οι οποίοι δεν ήταν σε θέση να γνωρίζουν τους κινδύνους. Εξετάστηκε

και το Σ25 (έγινε επίκληση) εισάγοντας την αρχή της αναλογικότητας. Άρα ο περιορισμός των οικονομικών δικαιωμάτων πρέπει σε κάθε περίπτωση να γίνει ,να αποφασισθεί και να νομοθετηθεί εν πάση περιπτώσει υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας. Αυτό γιατί έγινε οριζόντιο κόσμιο των ομολόγων των ιδιωτών και όχι των επενδυτών. Η πλειοψηφία απάντησε ότι κάθε επένδυση χρημάτων ενέχει κινδύνους απώλειας περιουσιακών δικαιωμάτων. Η μειοψηφία είπε ότι η κατοχή ομολόγων εμπίπτει στην έννοια της κατοχής περιουσίας και ότι μόνο με την επίκληση του δημοσίου συμφέροντος δεν μπορεί να υπάρχει επέμβαση σε συμβατική υποχρέωση. Κρίσιμο δεν είναι το απόλυτο μέγεθος τους ομολόγου αλλά η αναλογική σχέση με το ΑΕΠ και αυτή η αναλογία δεν φαίνεται πουθενά. Και άρα οι ιδιώτες είπαν ότι υπάρχει και παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας αλλά και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Η πλειοψηφία απέρριψε και προδικαστικό ερώτημα.

Ως προς την επίκληση του Σ17 και του 1^{ου} πρωτοκόλου της ΕΣΔΑ· με τα οποία προστατεύονται και τα ενοχικά δικαιώματα. Το ΣτΕ απάντησε ότι πλήρη αποζημίωση οφείλει το κράτος μόνο για την εξουθένωση των εμπραγμάτων δικαιωμάτων και ότι τα ομόλογα ως τίτλοι αποτυπωμένοι σε χαρτί δεν έχουν αυτοτελή αξία. Έγινε μια διάκριση σε αυτά που έχουν αξία καθεαυτά (εμπράγματα διακαιώματα) και σε αυτά που ενσωματώνουν μία αξία. Άρα δεν οφείλεται πλήρης αποζημίωση αλλά εύλογη αποζημίωση και εύλογη ήταν αυτό το κόσμιο που έγινε. Σκέψη 30!

30. Επειδή, τα ομόλογα και οι λοιποί τίτλοι, ενσώματοι ή άυλοι, δεν έχουν στις συναλλαγές περιουσιακή αξία ως πράγματα καθ' αυτά. Σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 1 του Συντάγματος, το οποίο ορίζει ότι «η ιδιοκτησία τελεί υπό την προστασία του Κράτους», ο ιδιοκτήτης τίτλων απολαύει συνταγματικής προστασίας λόγω της περιουσιακής σημασίας των ενοχικών δικαιωμάτων, τα οποία κατά την οικεία νομοθεσία είναι συνδεδεμένα με κτήση τίτλων και συνίστανται σε χρηματικές απαιτήσεις, για τις οποίες ανακύπτει δικαστικώς επιδιώξιμη αξίωση να ικανοποιηθούν όταν καταστούν ληξιπρόθεσμες (βλ. ΑΠ 541/2011). Η ακύρωση τίτλου, όμως, δεν είναι απαλλοτρίωση κατά την έννοια του άρθρου 17 παρ. 2 του Συντάγματος, ήτοι απαλλοτρίωση πράγματος που έχει περιουσιακή αξία καθ' αυτό, ώστε να εξαρτάται η νομιμότητα της απαλλοτρίωσης από την καταβολή πλήρους χρηματικής αποζημίωσης και, μάλιστα, κατόπιν αποφάσεως δικαστηρίου που αποφαινεται για το ύψος της περιουσιακής αξίας του πράγματος, δεδομένου ότι η παράγραφος αυτή αναφέρεται μόνο σε εμπράγματα δικαιώματα, όπως συνάγεται από τη διατύπωσή της, αλλά και από τις επόμενες παραγράφους του ίδιου άρθρου. Εξ άλλου, σύμφωνα με τα άρθρα 5 παρ. 1, 17 παρ. 1 και 25 παρ. 1 του Συντάγματος, σε περίπτωση συνδρομής σοβαρού λόγου δημοσίου συμφέροντος είναι επιτρεπτός ο περιορισμός των πάσης φύσεως ενοχικών δικαιωμάτων, εάν υπό τις δεδομένες συνθήκες κρίνεται αναγκαίος και πρόσφορος για την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος και συμβατός με την αρχή της αναλογικότητας. Τέλος, το άρθρο 1 του ΠΠΠ της ΕΣΔΑ, το οποίο κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974 (Α' 256), ορίζει ότι η περιουσία κάθε φυσικού ή νομικού προσώπου είναι σεβαστή. Όμως, σύμφωνα με το ίδιο άρθρο, εάν συντρέχουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος, μείωση της περιουσίας είναι επιτρεπτή, κατά τους όρους που προβλέπονται στην εθνική νομοθεσία και στις γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου, ιδιαιτέρως δε υπό εξαιρετικές περιστάσεις, οι οποίες επιβάλλουν τη λήψη γενικών μέτρων οικονομικής και κοινωνικής στρατηγικής κατά την εκτίμηση των κρατικών αρχών, οι οποίες είναι και οι κατ' αρχήν αρμόδιες να εκτιμήσουν σε κάθε περίπτωση σε τι συνίσταται το δημόσιο συμφέρον και ποια είναι τα αναγκαία και πρόσφορα μέτρα για την εξυπηρέτησή του, έχοντας ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως. Υπό αυτές τις προϋποθέσεις, δεν συνιστά παράβαση του άρθρου 1 του ΠΠΠ ΕΣΔΑ μείωση της περιουσίας, η οποία τηρεί την αρχή της δίκαιης ισορροπίας ("fair balance") μεταξύ του γενικού συμφέροντος που αφορά το σύνολο και των

απαιτήσεων για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ατόμου [βλ. ΕΔΔΑ James και λοιποί κατά Ηνωμένου Βασιλείου, απόφαση της 21.2.1986 που ακολουθείται παγίως, ιδιαιτέρως δε ΕΔΔΑ Olczak κατά Πολωνίας, απόφαση της 7.11.2002 και Grainger και λοιποί κατά Ηνωμένου Βασιλείου, απόφαση της 10.7.2012].

Επόμενη επίκληση ήταν το Σ4παρ.5- αρχή της ισότητας ενώπιον των βαρών. Έπρεπε το βάρος το δημοσιονομικό να μην το υφιστούν μόνο οι ιδιώτες ομολογούχοι. Το ΣτΕ είπε ότι τα νομικά πρόσωπα δεν δικαιούνται ιδιαίτερη μεταχείριση έναντι των υπολοίπων πιστωτών του δημοσίου. Στην ουσία τορπιλήθηκε το Σ4. Η μειοψηφία υπενθύμισε και ανέλυσε ότι δεν βρίσκονται σε ίση και όμοια κατάσταση οι ιδιώτες με τους κατ'επάγγελμα επενδυτές, και δεν θα επρόκειτο για ανόμοια μεταχείριση και ειδική. Από την πλειοψηφία υποστηρίχθηκε επιπλέον ότι δεν ήταν ίδιο το βάρος που θα έπρεπε να είχαν αυτοί που δεν επένδυσαν με αυτούς που επένδυσαν. Εν ολίγοις μία πλήρης αναστροφή της βάσης και της έννοιας του Σ4. Σκέψη 36.

Φύσει κυβερνητικές πράξεις – Θέσει κυβερνητικές πράξεις. Οι δεύτερες χαρακτηρίζονται κυβερνητικές λόγω συγκυριών και διαφορετικά θα χαρακτηρίζονταν ως συνήθεις διοικητικές πράξεις. π.χ. επί Μεταξά διάλυση δημοτικών συμβουλίων. Στην σύγχρονη νομολογία δεν υφίσταται στην πραγματικότητα αυτή η διαφορά αλλά εννοείται η φύσει κυβερνητική πράξη που άπτεται σε μη συνήθη διοίκηση (διάκριση εξουσιών ή διεθνείς σχέσεις).

22.03.2022 Σιούτη- Δελλής

Επαναληπτικώς: χαρακτηριστικά δ.π. (Σιούτη)

1.Τεκμήριο νομιμότητας, 2. Εκτελεστότητα 3. Διοικητικός καταναγκασμός-ως απόρροια της εκτελεστότητας (συνέχονται μεταξύ τους)

Αναλύοντας:

1. Διοικητική πράξη τεκμαίρεται νόμιμη, ακόμη κι αν είναι παράνομη παράγει όλες τις έννομες συνέπειές της, δεσμεύει άμεσα και εκτελείται, έως ότου και αν ανακληθεί ή ακυρωθεί. Ο πιο σωστός όρος είναι τεκμήριο εγκυρότητας. Το κύρος συνδέεται με την υπόσταση. Αν είναι ανυπόστατη είναι ανύπρακτη άρα δεν έχει καν το τεκμήριο της νομιμότητας. Το όριο του τεκμηρίου της νομιμότητας είναι η υπόσταση. Το τεκμήριο νομιμότητας αφορά μόνο τις υποστατές πράξεις.

Προσβάλλονται ευθέως όλες οι δ.π. εντός 60 ημερών από την δημοσίευση οι κανονιστικές και από την πλήρη γνώση οι ατομικές.

2. Εφόσον τεκμαίρεται λοιπόν νόμιμη, έχεις ως εκ τούτου άμεση δεσμευτικότητα, άρα εκτελεστή. Δεν χρειάζονται ενδιάμεσες δικαστικές αποφάσεις για να την καταστήσουν εκτελεστή(σε αντιδιαστολή με το ιδιωτικό δίκαιο). Άρα συνεπάγονται υποχρέωση άμεσης δέσμευσης και υπακοής. Δέσμευση και υπακοή και του διοικούμενου και για την ίδια την διοίκηση. Δεν μπορεί επομένως να ανακαλέσει αυτοβούλως μία ευμενή ατομική δ.π. αφού δεσμεύεται και η ίδια. Δεν είναι ελεύθερα

ανακλητές οι πράξεις για αυτό και υπάρχουν αιτήσεις ακυρώσεως για παράνομες ανακλήσεις.

Ο διοικούμενος μπορεί να ασκήσει αίτηση αναστολής. Προϋπόθεση άσκησης είναι η άσκηση ακύρωσης! Η αίτηση αναστολής είναι επικουρικό ένδικο βοήθημα.

Στον χώρο των διοικητικών συμβάσεων όταν προσβάλλεται πράξη του προσυμβατικού σταδίου κατατίθεται με ένα έγγραφο αίτηση ακύρωσης και αίτηση αναστολής.

3. Εν ευρεία εννοία καταναγκασμός· με την έκδοση κυρώσεως = διοικητικές πράξεις. διοικητικές κυρώσεις («ποινές»). π.χ. πρόστιμο. Αν δεν συμμορφώνεται ακόμα ο διοικούμενος επαχθέστερη κύρωση π.χ. προσωρινή παύση λειτουργίας καταστήματος. Το επόμενο μέτρο είναι οι υλικές ενέργειες της διοίκησης, π.χ. πάει η αστυνομία και το σφραγίζει, που δεν είναι δ.π. (άρα δεν προσβάλλονται με αίτηση ακυρώσεως). Πώς προσβάλλονται αυτές;! Με προσφυγή ουσίας στα διοικητικά δικαστήρια!. Στην συνέχεια εντολή κατεδάφισης. Αν δεν το κάνει, κατεδαφίζει η ίδια. Πού μπορεί να φτάσει η διοίκηση; Μπορεί να ασκήσει άμεση ή φυσική βία, για να επιβάλλει την βούλησή της. π.χ. διάλυση συγκέντρωσης με βία, βίαιη εκκένωση παράνομης κατάληψης.

Και οι τρεις τρόποι του διοικητικού καταναγκασμού δεν ασκούνται ελευθέρως. Και ο διοικητικός καταναγκασμός υπακούει στην αρχή της νομιμότητας, δηλαδή πρέπει αρχικά οι πράξεις στις οποίες προβαίνει η διοίκηση (α)πρέπει να προβλέπονται από τον νόμο. Η δεύτερη προϋπόθεση είναι ότι τα μέσα του διοικητικού καταναγκασμού πρέπει να εφαρμόζονται κατά τρόπο ανάλογο, δηλαδή πρόσφορο και κατάλληλο. Πρέπει δηλαδή να τηρείται (β) η αρχή της αναλογικότητας. Άρα θα πρέπει να έχει γίνει στάθμιση μεταξύ σκοπού επιβολής και επιδιωκόμενου αποτελέσματος. Περαιτέρω για να ασκηθούν αυτά θα **πρέπει να προσκληθεί πρώτα ο διοικούμενος να συμμορφωθεί και ρητώς να αρνείται**.

Παραεμπίπων έλεγχος·

ΣτΕ 764/2006 (παραμπεπτική)

ΟΛΣτΕ 3839/2009

Άρθρο 50παρ.3γ π.δ. 18/89

Ζήτημα· εάν ο παραεμπίπων έλεγχος είναι ή πρέπει να είναι χρονικά απεριόριστος.

Παραεμπίπων έλεγχος· προσβάλλεται ευθέως μία ατομική πράξη με ένδικο βοήθημα που βασίζεται σε μία κανονιστική εξαιτίας μίας πλημμέλειας της δεύτερης. **Νόμιμο έρεισμα της ατομικής είναι η κανονιστική και επικαλούμαστε πλημμέλεια αυτής**. Αφού διαπιστωθεί πλημμέλεια, η κανονιστική πράξη κρίνεται πλημμελής αλλά δεν εξαφανίζεται! Εξακολουθεί να υπάρχει και μπορεί να αποτελέσει έρεισμα και για άλλες ατομικές πράξεις. Απλά ακυρώνεται/ανακαλείται η ατομική πράξη. Η θεραπεία/εξαφάνιση της κανονιστικής πράξης

εναπόκειται στην διακριτική ευχέρεια της διοίκησης. Η πράξη εξακολουθεί λοιπόν να υπάρχει αλλά δεν εφαρμόζεται στην προκειμένη περίπτωση.

Περίληψη: Η αρχή της νομιμότητας της δράσης της Διοικήσεως επιβάλλει, σε περίπτωση προσβολής ενώπιον διοικητικού δικαστηρίου ατομικής διοικητικής πράξεως, να ελέγχεται παρεμπιπτόντως η νομιμότητα των κανονιστικών πράξεων, στις οποίες ερείδεται η ευθέως πληττόμενη με το ένδικο βοήθημα ατομική πράξη. Ο παρεμπίπτων έλεγχος των κανονιστικών πράξεων δεν υπόκειται σε κανενός είδους περιορισμό. Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να περιορισθεί ο παρεμπίπτων έλεγχος της κανονιστικής πράξεως, όταν αυτή παραβιάζει το Σύνταγμα είτε ευθέως, κατά το περιεχόμενό της, είτε ως στηριζόμενη σε αντισυνταγματικό εξουσιοδοτικό νόμο. Η δικαστική προστασία του έχοντος έννομο συμφέρον να προβάλει ως λόγο ακυρώσεως της ατομικής πράξεως την παρανομία της κανονιστικής, στην οποία στηρίζεται, δεν εξαρτάται από το τυχαίο γεγονός της εκδόσεως ατομικής πράξεως που θα μπορούσε να προσβάλει εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος, γεγονός που συμβαίνει ιδίως στην περίπτωση των οικοδομικών αδειών, οι οποίες εκδίδονται κατ' αρχήν κατά νόμον μετά την έκδοση των πράξεων εφαρμογής των σχεδίων πόλεων, ήτοι μετά την πάροδο ικανού χρόνου από τη δημοσίευση των οικείων κανονιστικών πράξεων. Ο έλεγχος, τέλος, αυτός δεν μπορεί να περιορισθεί με νόμο, διότι αυτός θα αντέκειτο στο άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος. Αντίθετη μειοψηφία. Η έφεση παρεπέμφθηκε στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, κατόπιν της αριθμ. 764/2006 αποφάσεως του Ε' Τμήματος.

ΣτΕ 764/2006 (παραμπεπτική):

Οι αιτούντες προσέβαλαν μία οικοδομική άδεια, θεωρώντας ότι υπάρχει πλημμέλεια που τους βλάπτει. Η οικοδομική άδεια είχε εκδοθεί με βάση πολεοδομική μελέτη (σχεδίου πόλεως) η οποία όριζε όρους δόμησης. Στην επταμελή σύνθεση στην οποία εισήχθη πρώτη φορά διατυπώθηκαν ερωτήματα για τα χρονικά όρια του παρεμπιπτόντος ελέγχου. Μέχρι τότε θεωρείτο απεριόριστος. Τότε από μέρος των δικαστών διατυπώθηκαν οι εξής προβληματισμοί: Ο παρεμπίπτων έλεγχος εξυπηρετεί την αρχή της νομιμότητας και είναι απαραίτητος. Ωστόσο υποστηρίχθηκε ότι υπάρχει και η αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου. Αν λοιπόν μένει απεριόριστος χρονικά ο έλεγχος δημιουργείται μία ανασφάλεια δικαίου. Κατά κανόνα βέβαια η προστατευόμενη εμπιστοσύνη αφορά ατομικές πράξεις, στις οποίες άμεσα δημιουργούνται δικαιώματα στον διοικούμενο. Κάπως λοιπόν πρέπει να σταθμιστούν αυτά κατά μέρος δικαστών. Κάποιοι διαφοροποιήθηκαν περαιτέρω αν η διαφορά αφορά παράβαση διαδικαστικών ουσιώδων κανόνων πρέπει να είναι ο έλεγχος χρονικά περιορισμένος. Ο πρόεδρος της σύνθεσης(αργότερα πρόεδρος του ΣτΕ) υποστήριξε ότι αυτό πρέπει να ισχύει και όταν η διαφορά αφορά αναρμοδιότητα. Άλλος δικαστής (μετά πρόεδρος του ΣτΕ) υποστήριξε ότι τόσο ο έλεγχος τόσο της εσωτερικής όσο και της εξωτερικής νομιμότητας πρέπει να είναι περιορισμένος και μάλιστα προσδιόρισε πενταετία. Άλλος υποστήριξε απεριόριστο στην εσωτερική νομιμότητα, και θεώρησε ότι δεν μπορεί να εξαρτάται ο έλεγχος από το τυχαίο γεγονός της έκδοσης πράξης. Πολλές απόψεις και κατέληξαν να παραπέμψουν στην ολομέλεια, η οποία δεν δέχθηκε σε καμία περίπτωση και σε καμία εκδοχή τον χρονικό περιορισμό του παρεμπιπτόντος ελέγχου. **ΟΛΣΤΕ 3839/2009**. Εδώ συγκρούεται ο κόσμος του νομικού ρεαλισμού και του νομικού δογματισμού.

Πέντε χρόνια μετά , το 2014, ο νομοθέτης τροποποίησε το **άρθρο 50 του π.δ. 18/89** και υιοθετήθηκε μία άποψη ενός δικαστή της μειοψηφίας. Η Σιούτη την θεωρεί σωστή. Δες

άρθρο 50παρ.3γ! Μπορεί να μην οδηγήσει η διαπίστωση παρανομίας κ.π. σε ακύρωση α.δ.π. εάν έχει παρέλθει μακρό χρονικό διάστημα αναλόγως των περιστάσεων, εάν ενδέχεται να κλονιστεί η ασφάλεια δικαίου. Στάθμιση ασφάλειας δικαίου και νομιμότητας. Δες και 3β! Ο κανόνας είναι ότι η ακύρωση δ.π. λειτουργεί ex tunc, αναδρομικά. Σύμφωνα με το 3β μπορεί το δικαστήριο να αποφασίσει το σημείο στο οποίο θα επέλθουν τα έννομα αποτελέσματα, κατά κανόνα με την έκδοση της απόφασης ή μπορεί να ορίσει σημείο έναρξης, σταθμίζοντας τις πραγματικές περιστάσεις και τα συμφέροντα των καλόπιστων διοικουμένων και του δημοσίου συμφέροντος. Δες 3α! Το δικαστήριο μπορεί ,αντί να ακυρώσει μία πλημμελή δ.π., να καλύψει την πλημμέλεια, τάσσοντας εύλογη προθεσμία (1-3 μήνες) π.χ. να συμπληρώσει δηλαδή την αιτιολογία της πράξης.

29.03.2022

Όταν μία πράξη χαρακτηριστεί ανυπόστατη ποιές έννομες συνέπειες συνεπάγεται ο χαρακτηρισμός;

για αρχή ανυπόστατη πράξη είναι αυτή που φέρει μία τόσο πρόδηλη παρανομία ώστε να μην υπάρχει στον νομικό κόσμο.

Συνέπειες· 1. Δεν έχει τεκμήριο νομιμότητας. 2. Δεν έχει εκτελεστικότητα. 3. Δεν δεσμεύει τον διοικούμενο και την διοίκηση. 4. Η προσβολή της θα κριθεί ως απαράδεκτη. Γιατί θα είναι απαράδεκτη; Αρχικά δεν υπάρχει έννομο συμφέρον προσβολής. Αλλά πρωτίστως λείπει η πράξη. πρώτα το δικαστήριο προβαίνει στην εξέταση της φύσης διοικητικής πράξης. Και εφόσον θα διαπιστώσει ότι δεν υπάρχει δ.π. να ελεγχθεί, θα κρίνει ως απαράδεκτη. **5. Δεν μπορεί να ζητηθεί αποζημίωση** από βλάβη που έχει προκληθεί στον διοικούμενο από ανυπόστατη πράξη. δίκαιο μαχαίρι για τον διοικούμενο. Εφόσον δεν υπάρχει πράξη, δεν μπορεί να αποδοθεί στην διοίκηση. Είναι πράξη αποξενωμένη από την διοίκηση. Ίσως να μπορεί να ζητηθεί αποζημίωση από τον υπάλληλο που εξέδωσε την απόφαση σε πολιτικά δικαστήρια, που όμως η ευθύνη του δεν θα είναι αντικειμενική. Θα αναζητηθεί με το ΑΚ914. Σε αντίθεση με την αστική ευθύνη της διοίκησης η οποία είναι αντικειμενική. **6. Δεν υπάρχει προθεσμία προσβολής ανυπόστατης πράξης!** Μπορεί και μετά την πάροδο χρόνων να ζητήσει ο διοικούμενος την αναγνώριση του ανυπόστατου.

ΟΛΣΤΕ 87/2011· ζήτημα δικαστικού ελέγχου ανυπόστατων πράξεων· απόφαση μετά παραπομπής.

Κρίθηκε ότι όταν μία κανονιστική πράξη είναι ανυπόστατη (συνηθέστερη περίπτωση εξαιτίας έλλειψης δημοσίευσης- συστατικός τύπος) πρέπει για λόγους ασφαλείας δικαίου να «ακυρωθεί». (οξύμωρο). Για να μην εκδίδονται επ'άοριστον πράξεις με έρεισμα την ανυπόστατη. Η μειοψηφία έκρινε ότι πάλι θα έπρεπε να απορρίπτεται η αίτηση ακυρώσεως ως απαράδεκτη, αλλά να προβαίνει η διοίκηση σε δημοσίευση. Η κανονιστική θα ίσχυε από την δημοσίευση και όχι αναδρομικά.

Στην ουσία δεν υπάρχει διαφορά στην απόρριψη ως ανυπόστατης και στην ακύρωση. Η ουσιαστική διαφορά έγκειται σε αυτό που επισημαίνει η μειοψηφία, στην δυνατότητα δηλαδή της διοίκησης να δημοσιεύσει.

Δημοσίευση κανονιστικής πράξης-ανυπόστατο:..Επειδή, ναι μεν οι κανονιστικές πράξεις που δεν έχουν δημοσιευθεί είναι ανυπόστατες και, επομένως, δεν παράγουν έννομες συνέπειες, όμως, ως εκ της φύσεώς τους και του περιεχομένου τους, αλλά και για λόγους ασφαλείας του δικαίου είναι εν πάση περιπτώσει ακυρωτέες προς αποφυγή του ενδεχομένου της εφαρμογής τους στο μέλλον. Κατά τη γνώμη, όμως, των Συμβούλων Α.-Γ. Βώρου, Γ. Ποταμιά, Σπ. Χρυσικοπούλου και Β. Καλαντζή οι μη δημοσιευθείσες κανονιστικές πράξεις, ως ανυπόστατες, προσβάλλονται απαραδέκτως. Δεν είναι δε αναγκαία, κατά τη γνώμη αυτή, η ακύρωσή τους με απόφαση του Δικαστηρίου προκειμένου να επιτευχθεί η έναντι πάντων διαπίστωση του ανισχύρου τους, γιατί η διαπίστωση στο σκεπτικό της απόφασης του ανυποστάτου της πράξεως λόγω μη δημοσίευσής της και η απόρριψη για το λόγο αυτό, της αιτήσεως ακυρώσεως που στρέφεται κατ' αυτής, επιφέρουν πλήρη νομική ασφάλεια. Αντιθέτως, η ακύρωση της πράξης στερεί χωρίς νόμιμο λόγο τη Διοίκηση από τη δυνατότητα να προβεί στη δημοσίευσή της, αν δεν εμποδίζεται προς τούτο από άλλη αιτία (με αποτέλεσμα η κανονιστική αυτή πράξη να αποκτήσει νόμιμη υπόσταση, όπως είναι αυτονόητο, από της εν λόγω δημοσίευσής της).

10. Επειδή, εν προκειμένω, η προσβαλλόμενη πράξη, η οποία έχει το παρατεθέν σε προηγούμενη σκέψη κανονιστικό περιεχόμενο, όπως βεβαιώνεται στο υπ' αριθμ. πρωτ. 3017/17-2-2009 έγγραφο της Περιφέρειας ..., καθώς και στο υπ' αριθμ. πρωτ. Γ25258/17-2-2009 έγγραφο του Εθνικού Τυπογραφείου προς το Συμβούλιο της Επικρατείας δεν έχει δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ενώ, εξάλλου, δεν προβλέπεται, όπως ήδη αναφέρθηκε, η δημοσίευσή της με άλλο νόμιμο τρόπο. Για το λόγο, συνεπώς, αυτό ακυρώσεως που λαμβάνεται υπόψη και αυτεπαγγέλτως, πρέπει, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στις προηγούμενες σκέψεις, η κρινόμενη αίτηση να γίνει δεκτή και η προσβαλλόμενη πράξη να ακυρωθεί.

(Η παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας υπάρχει μόνο όταν υπάρχει δέσμια αρμοδιότητα.)

-Ποιες πράξεις έχουν αυτήν την βαρεία αμέλεια του ανυπόστατου;

1. Πράξεις στις οποίες απαιτείται ως συστατικός τύπος η δημοσίευση (κανονιστικές και όποια ατομική). 2. Πράξεις που πάσχουν από κλαδική αναρμοδιότητα (έχουν εκδοθεί από διαφορετικό κλάδο της διοίκησης από αυτόν που πρέπει. Κλάδος=υπουργείο). 3. Έλλειψη η υπογραφής. 4. Έλλειψη χρονολογίας. 5. Πράξεις που έχουν εκδοθεί από ιδιώτη. Λεγόμενη περίπτωση νόσφισης εξουσίας ή αντιποίησης αρχής. 6. (θεωρία αλλά σπανιότατη νομολογιακά) Πράξη που είναι προϊόν βίας, είτε φυσικής είτε ψυχολογικής. Εξαιρετικά δύσκολη η απόδειξη.

το υποστατό αφορά κάποια *sine qua non* στοιχεία χωρίς τα οποία δεν υπάρχει πράξη.

Γιατί η υπογραφή και η χρονολογία είναι τόσο σημαντικά ώστε να καθιστούν ανυπόστατη την πράξη; γιατί δεν ξέρουμε αν παρήχθη από διοικητικό όργανο. π.χ. έκδοση πράξης από όργανο μετά την συνταξιοδότησή του. τότε θα έχουμε πράξη ιδιώτη και όχι δημοσίου οργάνου.

·Διαδικαστική αρχή (ουσιώδης διαδικαστικός τύπος) που είναι και βασικό ατομικό δικαίωμα. Δικαίωμα ακρόασης. Σ20παρ.2

Σ20.Στην παρ.1 κατοχυρώνεται η παροχή αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Στην παρ.2 κατοχυρώνεται το δικαίωμα ακρόασης.

Είναι λοιπόν ατομικό δικαίωμα αλλά και ουσιώδης δικαστικός τύπος. Οφείλει η διοίκηση να εκδόσει ακούσει τον διοικούμενο πριν προβεί στην έκδοση πράξης. Άρα αν δεν το κάνει προκύπτει λόγος ακύρωσης λόγω παράβασης ουσιώδους τύπου. Τι σημαίνει ουσιώδης; Αν είχε τηρηθεί ο τύπος θα είχε πιθανότατα διαμορφωθεί διαφορετικά το περιεχόμενο της δ.π. Από εκεί και πέρα και η δημοσίευση, και η υπογραφή και η χρονολογία αφορούν την μορφή και είναι συστατικοί (και ουσιώδεις). Η παράλειψη ουσιώδους και συστατικού τύπου οδηγεί σε ανυπόστατο, και αποξένωση της πράξης από την διοίκηση. Η παράλειψη απλώς ουσιώδους τύπου οδηγεί σε ακυρότητα, όχι ανυπόστατο. Το δικαίωμα αφορά τις δυσμενείς (σε βάρος του διοικούμενου) πράξεις, όχι τις ευμενείς. Οι ευμενείς δ.π. είναι αυτές που απονέμουν ένα δικαίωμα στον διοικούμενο ή περιορίζουν μία υποχρέωσή του. Μία δ.π. μπορεί να είναι συγχρόνως ευμενής για τον αποδέκτη της και δυσμενής για κάποιον τρίτο (π.χ. πράξη που δέχεται την αλλαγή συντελεστή δόμησης, από δύο ορόφους σε 4, βλάβη του τρίτου γείτονα). Αυτόν τον τρίτο χρειάζεται να τον καλέσει σε ακρόαση η διοίκηση; Όχι, γιατί το δικαίωμα ακρόασης αφορά τον αποδέκτη της δ.π., τον άμεσα δεσμευόμενο. Δεν αφορά το δικαίωμα ακρόασης τρίτους, παρά μόνο αν προβλέπεται ρητά σε νόμο (σπανιότατο). Αυτοί έχουν δικαίωμα δικαστικής προστασίας.

Η νομολογία αυτόν τον ουσιώδη δικαστικό τύπο τον έχει υποβάλλει σε τρομερή συστολή, προσθέτοντας κι άλλες προϋποθέσεις πάγιες πλέον. Άρα αυτές οι προϋποθέσεις συνιστούν περιορισμούς του δικαιώματος ακρόασης. Ποιοι είναι αυτοί; 1. Πρέπει η διοίκηση να δρά σε πλαίσιο διακριτικής ευχέρειας, γιατί σε περίπτωση δέσμιας αρμοδιότητας η διοίκηση δεν έχει περιθώριο να ελέγχει την σκοπιμότητα της πράξης, το ουσιαστικώς ορθό. Διακριτική ευχέρεια σημαίνει ότι η διοίκηση μπορεί να επιλέξει μεταξύ περισσοτέρων νομίμων λύσεων και επιλέγει εξετάζοντας την ουσία των πραγματικών δεδομένων. Για αυτό και η πλάνη περί τα πράγματα ως λόγος ακύρωσης δεν αφορά μόνο την διακριτική ευχέρεια αλλά και την δέσμια αρμοδιότητα, εξετάζοντας στην δεύτερη περίπτωση αν συντρέχουν οι πραγματικές προϋποθέσεις. Στην δέσμια αρμοδιότητα ελέγχεται η συνδρομή απλώς των πραγματικών περιστάσεων ενώ στην διακριτική ευχέρεια και η ουσία, για αυτό και η διακριτική ευχέρεια ελέγχεται μόνο στα άκρα όριά της.

Μόνο οι δυσμενείς πράξεις που οφείλονται σε υποκειμενική συμπεριφορά του διοικούμενου απαιτούν δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης. Αν οφείλεται σε αντικειμενικές συνθήκες δεν οφείλει η διοίκηση να τον καλέσει.

Προσβλήθηκε με αίτηση ακύρωσης πράξη που προέβλεπε την αναδάσωση κατοικίας. Η πυρκαγιά οφειλόταν σε εμπρηστική ενέργεια του ιδιοκτήτη. Αυτός προσέβαλε επειδή υπέστη με την πράξη πλήγμα η περιουσία του και είπε ότι δεν κλήθηκε σε ακρόαση. Εδώ η πλειοψηφία είπε ότι η πράξη αφορούσε υποκειμενική συμπεριφορά και άρα θα έπρεπε να έχει τηρηθεί το δικαίωμα ακρόασης. Στην αυξημένη σύνθεση πλειοψήφησε η αντίθετη

άποψη ότι δηλαδή επρόκειτο για δέσμια αρμοδιότητα της διοίκησης από το Σ και τον δασικό κώδικα να εκδώσει πράξη αναδάσωσης. (σωστή άποψη κατά Σιούτη). Αντιθέτως η πράξη επιβολής προστίμου εξαιτίας του εμπρησμού προϋποθέτει την προηγούμενη ακρόαση του διοικουμένου, καθώς αφορά υποκειμενική συμπεριφορά του.

Σχετικώς νεώτερη νομολογία χειροτέρεψε την κατάσταση αυτή·

ΟΛΣτΕ4447/2012· υπήρξε με την παρούσα απόφαση ένας περαιτέρω περιορισμός του δικαιώματος ακρόασης και συνδέεται και με περιορισμό της δικαστικής προστασίας. Είχε εκδοθεί ευμενής πράξη με βάση προηγούμενη νομοθετική διάταξη που προέβλεπε μία εργοδοτική επιχορήγηση. Μετά από δικαστικό έλεγχο κρίθηκε ότι ελλείπουν οι προϋποθέσεις της επιχορήγησης. Ζητήθηκε η επιστροφή τους. Ενδικοφανής προσφυγή κατά του προέδρου του ΟΑΕΔ, και δεύτερη κατά του ΔΣ του ΟΑΕΔ. Μεταξύ διαφόρων λόγων που προβλήθηκαν , ήταν ότι όταν διακόπηκε η επιχορήγηση δεν κλήθηκε προηγουμένως σε ακρόαση. Η απόφαση της Ολομέλειας προχώρησε σε δύο καινοφανή πράγματα, αμφότερα περιορίζουν το δικαίωμα ακρόασης. Έκρινε ότι για να είναι παραδεκτός ο λόγος ακύρωσης παράβασης ουσιώδους τύπου πρέπει να εκτίθεται στο δικόγραφο ποιοι θα ήταν οι ισχυρισμοί που θα είχες επικαλεστεί και θα είχαν διαφοροποιήσει την κρίση του διοικητικού οργάνου. Χωρίς την έκθεση των λόγων δεν θα κριθεί παραδεκτή η αίτηση, γιατί θα θεωρηθεί ότι έχει ασκηθεί **αλυσιτελώς**. Πολύ σημαντικός περιορισμός γιατί το δικαστήριο υπεισέρχεται στην κρίση της διοίκησης. Ο δεύτερος περιορισμός (με μειοψηφία ενός μόνου δικαστή στην αντίθετη άποψη) όταν προβλέπονται ενδικοφανείς προσφυγές, εφόσον ο διοικούμενος εξέφρασε τις απόψεις του στην ενδικοφανή προσφυγή η παράλειψη έχει καλυφθεί. Ο μειοψηφών δικαστής είπε ότι σε καμία περίπτωση δεν καλύπτεται η παράλειψη γιατί αυτονόητα ο διοικούμενος πρέπει να μπορεί να εκφράσει τις απόψεις του προτού διαμορφωθεί η βούληση περί δυσμενούς πράξης (σωστή άποψη κατά Σιούτη). Η πλειοψηφία όμως έχει διαμορφώσει την νομολογία και υπάρχει πλέον και αυτός περιορισμός. Σοβαρότατοι περιορισμοί.

Δικονομικός περιορισμός που έληξε με τρεις αποφάσεις· **ΟΛΣτΕ3718/2003**·

Κατέληξε στο ότι η παράλειψη του δικαιώματος ακρόασης παρότι αφορά την ουσιαστική νομιμότητα και είναι παράβαση συνταγματικής αρχής δεν μπορεί να εξεταστεί αυτεπαγγέλτως. Τελικώς αποφασίσθηκε ότι αν δεν γίνει επίκληση στους λόγους ακύρωσης από τον διοικούμενο δεν θα εξετασθεί αυτεπαγγέλτως. Προβλήθηκε στην προκειμένη περίπτωση με το υπόμνημα. Δογματικά είναι σωστή η άποψη αλλά είναι εξαιρετικά περιοριστική. Από καμία διάταξη δεν προκύπτει υποχρέωση του δικαστηρίου να εξετάζει αυτεπαγγέλτως την παράλειψη ουσιώδους τύπου. Οφείλεται (Σ94) να μην εφαρμόζει το δικαστήριο αντισυνταγματικό νόμο ή κ.δ. Αυτεπάγγελτος έλεγχος οφείλεται ως εκ τούτου στην περίπτωση ουσιώδους συνταγματικότητας και όχι διαδικαστικού κανόνα. Η μόνη περίπτωση λόγου ακύρωσης της παράβασης νόμου που ελέγχεται αυτεπαγγέλτως είναι η αναρμοδιότητα (οποιαδήποτε) επειδή συνδέεται με την αντικειμενική νομιμότητα και δεν αφορά στα υποκειμενικά δικαιώματα των διοικουμένων. Συνεπώς απαιτείται να γίνει επίκληση από τον διοικούμενο, να προβληθεί ως λόγος ακύρωσης στο αρχικό δικόγραφο ή

με τους πρόσθετους λόγους. Με το υπόμνημα ούτως ή άλλως δεν προβάλλονται νέοι λόγοι. Υπενθυμίζεται μόνο η αυτεπάγγελτη εξέταση.

05.04.2022

Αστική ευθύνη του δημοσίου!

=Εξωσυμβατική ευθύνη του δημοσίου (μερικότερη έννοια που όμως δεν χρησιμοποιείται ως όρος στον χώρο του δημοσίου δικαίου «αδικοπρακτική ευθύνη»).

Αφορά και (παράνομες) πράξεις, παραλείψεις και υλικές ενέργειες.

Στην έννοια της αστικής ευθύνης της διοίκησης έγκειται και η αποζημίωση από **νόμιμη** ενέργεια της διοίκησης. π.χ. αναγκαστική απαλλοτρίωση. Πότε ισχύει αυτό; Όταν ορίζεται από ειδικές διατάξεις. Πρώτα ελέγχουμε στο Σ και κοιτάμε για νομοθετικές προβλέψεις. Περιπτώσεις που επέρχεται ουσιώδης στέρηση ατομικού δικαιώματος, πολλές φορές περιορισμοί υπέρμετροι – βαρύτατοι σε περιουσιακά δικαιώματα περιβαλλοντικής νομοθεσίας ένεκα. Δικαίωμα πειρουσίας-δικαίωμα κυριότητας αναλύεται σε δικαίωμα χρήσης, κάρπωσης, διάθεσης. Οποιοδήποτε περιορίζεται υπέρμετρα, το κράτος οφείλει αποζημίωση για αυτόν τον περιορισμό αποζημίωση.

ΕισNAK105-106 ευθύνη από παράνομη πράξη ή παράλειψη όταν το δημόσιο δρα ως imperium.

Αποζημίωση οφείλεται μόνο για μονομερείς πράξεις στο πλαίσιο άσκησης δημόσιας εξουσίας; Όχι, πάμε στο ΕισNAK104 όπου προβλέπεται αποζημίωση και όταν το δημόσιο ενεργεί ως fiscus και αφορά την ιδιωτική του περιουσία (άρα και ΝΠΙΔ, ΑΕ και εν στενή έννοια δημόσιο-ΟΤΑ,ΝΠΔΔ.). Ενδιαφέρει και το οργανικό κριτήριο και το λειτουργικό για να διέπεται από τα άνωθεν άρθρα, να είναι νομικό/φυσικό πρόσωπο και να δρα ασκώντας δημόσια εξουσία.

Συνταγματική βάση αστικής ευθύνης:

Κυριότερη Σ4παρ.5· ισότητα πολιτών στην κατανομή των βαρών. Γιατί εδώ; Η αποζημίωση καταβάλλεται από τα δημόσια έσοδα που προέρχονται από τους πολίτες. Έτσι η ζημία που υφίσταται ο πολίτης επιμερίζεται σε όλους τους πολίτες.

Προϋποθέσεις· πρέπει πρώτα να υπάρχει **παράνομη πράξη/παράλειψη/υλική ενέργεια**, τελεσθείσα **από δημόσιο όργανο** που δρα στο **πλαίσιο δημόσιας εξουσίας** να προκαλεί **ζημία με αιτιώδη σύνδεσμο με την παρανομία** και να μην **παραβιάζεται διάταξη** τεθείσα αποκλειστικά για **χάρη του δημοσίου συμφέροντος**.

Προσοχή· δεν χρειάζεται υπαιτιότητα του δημοσίου!

Περίπτωση νόθου αντικειμενικής ευθύνης· μόνο στο Άρθρο 29 ν.1650/1986

Προσοχή! Με τις ανυπόστατες πράξεις του δημοσίου δεν δημιουργείται αστική ευθύνη του δημοσίου, αλλά μάλλον ευθύνη του εκδίδοντος οργάνου.

ΟΛΣΤΕ 1964/2021·

Απόφαση κατόπιν αναιρέσεως. ΑΕ η οποία είχε την έδρα της σε ιδιόκτητο κτίριο κατά τη διάρκεια εκτεταμένων επεισοδίων (Γρηγορόπουλου) καταστράφηκε από πυρκαγιά. Και ασκήθηκε **αγωγή αποζημιώσεως (Διοικ.Πρωτοδικείο)** κατά το ΕισΝΑΚ105 κατά του ελληνικού δημοσίου, ότι από παράνομες πράξεις και παραλείψεις αστυνομίας υπέστησαν ζημία. Το εφετείο δικάωσε το δημόσιο αλλά οι ιδιοκτήτες άσκησαν αναίρεση. Η αγωγή ασκήθηκε το 2010 και τελικώς εκδικάστηκε το 2021.

Το πρώτο πράγμα που εξετάζει το αναιρετικό δικαστήριο είναι το παραδεκτό. Συγκεκριμένα ένα «ειδικό παραδεκτό», αν δηλαδή δεν υπάρχει αντίθετη νομολογία ανώτερου δικαστηρίου ή έστω δεν υπάρχει νομολογία (άρθρο 12 ν. 3900/1984), που αφορά την μείζονα πρόταση, όχι την υπαγωγή, αφορά τον κανόνα δικαίου. Μεγάλος περιορισμός. Αν υπάρχει σφάλμα στην υπαγωγή, θα απορριφθεί η αναίρεση. Επιβιώνουν έτσι εσφαλμένες δικαστικές αποφάσεις.

Αυτό που δέχθηκε η απόφαση αυτή, είναι **ότι δεν υπάρχει απόφαση ΣτΕ που να εξειδικεύει πότε η ανωτέρα βία αίρει τον παράνομο χαρακτήρα της πράξης ή παράλειψης αλλά ούτε εξειδίκευση της αόριστης νομικής έννοιας της ανωτέρας βίας και στο πώς ερμηνεύεται η κατανομή του βάρους απόδειξης ενάγοντος και εναγομένου (συντρέχον πταίσμα)**. Το δημόσιο είχε προβάλει αυτόν ακριβώς τον ισχυρισμό στο διοικητικό εφετείο ότι δηλαδή συνέτρεχε λόγος ανωτέρας βίας και με οποιαδήποτε επιμέλεια του δημοσίου οργάνου δεν θα είχε αποφευχθεί η ζημία. Προσοχή! Παρότι η ευθύνη είναι αντικειμενική, η ανωτέρα βία απαλλάσσει από την ευθύνη αποζημίωσης! **Σκέψη 6!** Ναι μεν η ανωτέρα βία αποτελεί απαλλακτικό λόγο, καθώς διακόπτει την πορεία του αιτιώδους συνδέσμου, δεν αίρει όμως την παρανομία! Συλλογισμός ΣτΕ: η ευθύνη των αστυνομικών οργάνων για προστασία της περιουσίας των ατόμων αποτελεί δέσμια αρμοδιότητα και όχι διακριτική ευχέρεια. Διακριτική ευχέρεια υπάρχει μόνο ως προς την επιλογή των μέσων και την κατάστροψη του επιχειρησιακού σχεδίου. Η ευθύνη προστασίας όμως είναι δέσμια αρμοδιότητα. **Σκέψη 10!** δεν εναπόκειται στην διακριτική ευχέρεια των αστυνομικών οργάνων η προστασία των πολιτών σε περίπτωση επεισοδίων. Ως εκ τούτου, η παρανομία υφίσταται και στοιχειοθετείται το στοιχείο αυτό της αστικής ευθύνης.

Ποια θα ήταν η διαφορά αν υπήρχε διακριτική ευχέρεια; Το δικαστήριο θα μπορούσε να ελέγξει μόνο ως τα άκρα όρια αυτής, ενώ στην δέσμια αρμοδιότητα υπάρχει πλήρης έλεγχος. Πότε θα υπήρχε υπέρβαση των άκρων ορίων; Αν τα μέτρα που λαμβάνονταν ήταν μη αναγκαία και μη πρόσφορα, ή αν υπήρχε αποχή από την υποχρέωση.

Πώς το ΣτΕ έλεγξε αν συνέτρεχε ανωτέρα βία; Καθ' ερμηνεία του 105, το δημόσιο απαλλάσσεται από την ευθύνη καταβολής αποζημίωσης αν η φθορά που προκαλείται στην περιουσία του διοικούμενου οφείλεται σε περιστατικά αιφνίδια, τυχηρά, απρόβλεπτα. Δεν συνιστούν περίπτωση ανωτέρας βίας, βίαια επεισόδια ιδιαίτερος μεγάλης έντασης και έκτασης που επεκτείνονται σε πολλά διαφορετικά σημεία ώστε να διασπάται η αστυνομική δύναμη. Δεν συνιστούν επίσης περίπτωση ανωτέρας βίας γεγονότα που μπορούσαν να προβλεφθούν **κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας.** (τα διδάγματα της κοινής πείρας

χρησιμοποιούνται στον έλεγχο των άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας). Δεν ήταν απρόβλεπτα τα γεγονότα αν χρειαζόντουσαν άμεσα και πρόσφορα μέσα για την πρόβλεψη των επεισοδίων. Άρα το στοιχείο της προβλεψιμότητας υφίσταται εάν τα διδάγματα της κοινής πείρας, ιδίως αν τα βίαια επεισόδια αποτελούν συνήθη ή τουλάχιστον όχι ασυνήθη αντίδραση. Το στοιχείο του αναπότρεπτου δεν υφίσταται, ούτε η σταδιακή κλιμάκωση αφού επιδέχεται αντιμετώπισης. Η δολοφονία ανήλικου από αστυνομικό όργανο είναι προβλέψιμο άν όχι αναμενόμενο να προκαλέσει τέτοια κοινωνική αντίδραση.

Άρα βλέπουμε ότι η επίκληση στα διδάγματα της κοινής πείρας αποτελεί έναν πολύ βαθύ έλεγχο. Για πρώτη φορά ρητά και αναλυτικά διατυπωμένο σε απόφαση ανωτάτου δικαστηρίου ότι και οι παραλείψεις διοικητικών οργάνων σε πλαίσιο διακριτικής ευχέρειας θα ελεγχθεί με τα διδάγματα κοινής πείρας.

Σκέψη 12. Δεν γίνεται δεκτός ο ισχυρισμός του Δημοσίου περί βάρους αποδείξεως. Ρητά λέει το ΣτΕ ότι το βάρος απόδειξης ανήκει στον εναγόμενο όχι στον ενάγοντα. Το εναγόμενο δημόσιο οφείλει να αποδείξει την συνδρομή ανωτέρας βίας και ότι οποιοδήποτε μέτρο δεν θα απέτρεπε την ζημία. Η παραμικρή αμφιβολία περί αυτού αποβαίνει σε βάρος του δημοσίου (εναγομένου). Στην σκέψη 13 η υπαγωγή.

Ανήρεσε το ΣτΕ τελικά και αναβίωσε η πρωτόδικη δίκη και υπάρχει πλήρης αποζημίωση.

Παράνομες πράξεις ή παραλείψεις εννοούνται μόνο οι εκτελεστές; Όχι. π.χ. από μία γνωμοδότηση, εγκύκλιος. Η αστική ευθύνη αφορά ολόκληρη την δράση της διοίκησης.

Μπορεί να προκύψει από νομοθετική διάταξη ευθύνη κατά το 105 ή από παράνομη κανονιστική πράξη; ναι, αν ο νόμος είναι αντίθετος με υπερκείμενο κανόνα δικαίου, αν αντιτίθεται στο Σ, στο ΕΕ ή στο διεθνές δίκαιο, ή αν υπάρχει παράλειψη του νομοθέτη να νομοθετήσει με βάση υπερκείμενο κανόνα δικαίου (π.χ. ενσωμάτωση οδηγίας). Σκέψη 7 της [ΟΛΣΤΕ 2216/2020](#). Εν προκειμένω υπήρχε έρεισμα σε διάταξη νόμου που κρίθηκε αντισυνταγματικός.

Ευθύνη του Δημοσίου προς αποζημίωση. Υφίσταται ευθύνη από την δια των αρμοδίων οργάνων νομοθέτηση ή από την παράλειψη αυτών να νομοθετήσουν, εφόσον γεννάται αντίθεση προς υπερκείμενους και επικρατούντες κανόνες δικαίου. Απαιτείται η ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της νομοθέτησης ή της παράλειψης νομοθέτησης και της επελθούσας ζημίας

12.04.2022, Σιούτη-Δελλής

Δημόσιες Συμβάσεις:

Συμβατική δράση δημόσιας διοίκησης (-/-μονομερής δράση). Για να επέλθει οποιοδήποτε έννομο αποτέλεσμα εν προκειμένω απαιτείται σύμπτωση βουλήσεως των συμβαλλόμενων μερών. Στο μεν ιδιωτικό δίκαιο μπορούν οι συμβαλλόμενοι να ρυθμίζουν την έννομη σχέση τους όπως θέλουν αρκεί να μην απαγορεύεται από τον νόμο. Στις δημόσιες συμβάσεις οι συμβαλλόμενοι πρέπει να δρουν εντός του πλαισίου της αρχής της νομιμότητας, άρα μία σύμβαση πρέπει να επιτρέπεται ρητά από έναν κανόνα δικαίου. Δεν αποφασίζουν για το αν θα ρυθμίσουν μία κατάσταση μονομερώς ή με σύμβαση. Καθεαυτή η λήψη απόφασεως για

την ρύθμιση, δηλαδή για την σύμβαση, πρέπει ρητώς να προβλέπεται, ως υποχρέωση ή ως δυνατότητα. π.χ. φορολογικές διαφορές δεν δύνανται να ρυθμιστούν συμβατικά.

Ποια είναι η διαφορά μία διοικητικής σύμβαση και μίας δημόσιας σύμβασης;

Η δημόσια σύμβαση είναι έννοια γένους. Η διοικητική σύμβαση είναι υποκατηγορία των δημοσίων συμβάσεων. Η διοικητική σύμβαση είναι μία σύμβαση που διέπεται από το διοικητικό δίκαιο. Με νομολογία του ΣτΕ και του ΑΕΠ, για να χαρακτηριστεί μία σύμβαση διοικητική θα πρέπει να συντρέχουν **σωρευτικά τρεις προϋποθέσεις**: α. Το ένα τουλάχιστον από τα συμβαλλόμενα μέρη πρέπει να είναι **δημόσιο όργανο** ή ΝΠΔΔ (**οργανικό κριτήριο**), β. Να εξυπηρετεί η σύμβαση οπωσδήποτε **δημόσιο σκοπό** (**λειτουργικό κριτήριο**) (αυτό ισχύει και για τις μονομερείς πράξεις). γ. Το δίκαιο το οποίο διέπει αυτήν την σύμβαση πρέπει να είναι **δημόσιο δίκαιο**, ειδικώς να **απονέμονται στην διοίκηση προνόμια, εξασφαλίζοντας μία υπερέχουσα θέση. Έχει εξουσία να κυρήσσει το άλλο συμβαλλόμενο μέρος έκπρωτο, ή να τροποποιεί μονομερώς την σύμβαση. (sos) (+ποινικές ρήτρες).**

Παράδειγμα νοσοκομειακών προμηθειών: το νοσοκομείο χρειάζεται επειγόντως γάζες και ο διευθυντής πηγαίνει στο φαρμακείο της γωνίας να αγοράσει γάζες αξίας 1000 ευρώ. Υπάρχει οργανικό κριτήριο και λειτουργικό όμως δεν διέπεται η σύμβαση από ειδικό διοικητικό δίκαιο. Για συμβάσεις μικρής αξίας δύναται εφαρμογή κανόνων ΑΚ.

Συνάπτεται σύμβαση από διφνές νομικό πρόσωπο;

Συμβάσεις ΕΟΤ και ιδιώτη· εκ του νόμου η ΕΤΑΔ είχε αρμοδιότητα να παραχωρήσει δικαίωμα χρήσης και εκμετάλλευσης κοινοχρήστου χώρου. Η σύμβαση επειδή αφορά κοινόχρηστο πράγμα είναι διοικητική.

Ψηφιακός μετασχηματισμός δημόσιας διοίκησης· οι διαγωνισμοί γίνονται από ΑΕ (Κοινωνία της πληροφορίας ΑΕ) που ανήκει 100% στο δημόσιο. Τι είδους σύμβαση συνάπτεται; Καταρχήν για την νομολογία συνάπτονται ιδιωτικές συμβάσεις καθώς δεν πληρούνται το οργανικό κριτήριο. Οι κίνδυνοι διασπάθισης δημοσίου χρήματος είναι ίδιοι είτε οι διαγωνισμοί γίνονται από την ΑΕ είτε από το Υπουργείο Ψηφιακής Μεταρρύθμισης. Το πρόβλημα λύνει το δίκαιο της ΕΕ, παραμερίζοντας το οργανικό κριτήριο. Σε κάθε περίπτωση η σύμβαση αυτή είναι δημόσια και στην έννομη τάξη έχουν ενσωματωθεί με τον ν. 4412/2016 (ενσωμάτωση οδηγίων) όπως ισχύει με τον ν.4782/2021. Διέπει το σύνολο των συμβάσεων είτε είναι διοικητικές είτε με την τεχνική έννοια συνάπτεται από ΟΤΑ, ΝΠΔΔ και τα διφνή όργανα όταν λειτουργούν ως *imperium*. Η κρίσιμη έννοια είναι η **έννοια την αναθέτουσας αρχής** σύμφωνα με το ευρωπαϊκό δίκαιο, δεν ενδιαφέρει δηλαδή το κέλυφος **αλλά το αν ελέγχεται από το δημόσιο.**

Κρίσιμες η αρχή της διαφάνειας και η αρχή των ίσων όρων ανταγωνισμού. Πρέπει να δημιουργηθεί ένας χώρος διαγωνισμού που θα ανταγωνιστούν οι υποψήφιοι σε συνθήκες ισότητας και διαφάνειας. Κρίσιμο είναι «το πρασίνισμα των δημοσίων συμβάσεων» (επίσημος όρος). Πράσινες συμβάσεις είναι συμβάσεις με περιβαλλοντικά κριτήρια, ενισχύοντας αντισυμβαλλομένους που δρουν με οικολογική συνείδηση.

Άρθρο 2! Περιέχει τον ορισμό της δημόσιας σύμβασης. Πρόκειται για συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας μεταξύ δύο μερών όπου το ένα μέρος είναι αναθέτουσα αρχή ή αναθέτων φορέας. Αναθέτουσα αρχή είναι τό ίδιο το κράτος (δημόσιο εν στενή εννοία), ΟΤΑ ,ΝΠΔΔ δηλαδή οργανισμοί ΔΔ (ευρωπαϊκός όρος). Τρία χαρακτηριστικά σωρευτικά της αναθέτουσας αρχής· 1.νομική προσωπικότητα, 2.ανάγκες γενικού συμφέροντος (άρα όχι εμπορικού χαρακτήρα) και 3.πρέπει να χρηματοδοτείται στο μεγαλύτερο μέρος του από το δημόσιο ή αν δεν χρηματοδοτείται, πρέπει το δ.σ. να διορίζεται από διοικητικές αρχές. Άρα στην ουσία πρέπει να έχει μεγάλη επιρροή η κρατική εξουσία. Άρα αν κάποιο όργανο έχει αυτά τα χαρακτηριστικά εμπίπτει στην έννοια της αναθέτουσας αρχής. Σελ.177-178 Σπηλιωτόπουλος

Φορέας πρέπει να παρέχει προμήθεια, υπηρεσία, έργο. Κατά την κρατούσα νομολογία του ΔΕΕ στην έννοια του προϊόντος εμπίπτουν μόνο υλικά πράγματα. Οι μετοχές εμπίπτουν στην αγοραπωλησία; Διχογνωμία.

Σύνοψη σημαντικών σημείων: Όλες οι δημόσιες συμβάσεις, διοικητικές και μη, καταρχήν κατά κανόνα διέπονται από τον ν.4412/2016 που αφορά τον τρόπο ανάθεσης της σύμβασης, δηλαδή το προσυμβατικό στάδιο. Δημόσιες συμβάσεις, όπως αυτές που συνάπτει το ΤΑΙΠΕΔ που είναι ΑΕ και ανήκει σε μία άλλη ΑΕ με μοναδικό μέτοχο το δημόσιο, δεν δεσμεύεται από τον νόμο περί δημοσίων συμβάσεων αλλά δεσμεύεται από τις αρχές του ενωσιακού δικαίου και του εθνικού που διέπουν τις δημόσιες συμβάσεις. Είναι λοιπόν μία δημόσια, όχι διοικητική, σύμβαση. (στο ΤΑΙΠΕΔ έχουν μεταβιβαστεί χιλιάδες εκτάσεις του δημοσίου της ιδιωτικής περιουσίας ώστε να τις εκμεταλευθούν. Τα χρήματα από την πώληση ή μίσθωση δίνονται για την αποπληρωμή του δημοσίου χρέους- προσοχή η δημόσια κτήση είναι αμεταβίβαστη!). Τρίτο σημείο σημαντικό είναι η έννοια του οικονομικού φορέα, πάλαι αντισυμβαλλόμενος, που είναι κάθε επιχείρηση που προσφέρει έργο, υπηρεσία, προμήθεια.

Δικαστική προστασία στο πλαίσιο της σύναψης δημοσίας συμβάσεως·

Άρθρα 360 επ. ν. 4412/2016

ΣτΕ147/2022 δ- τμήμα επταμελούς σύνθεσης, ΣτΕ444/2022 Στ' τμήμα· αποφαινόμενοι για ζητήματα δικαστικής προστασίας. Το δ' τμήμα τις κρίνει αντισυνταγματικές και το στ' συνταγματικές. Θα συνεκδικασθούν το φθινόπωρο στην ολομέλεια.

360.- Δικαίωμα άσκησης προσφυγής. **

1. Κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου αυτού και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, υποχρεούται, πριν από την υποβολή των προβλεπόμενων στον Τίτλο 3 ένδικων βοηθημάτων, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής.

2. Η άσκηση της προδικαστικής προσφυγής αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση των ένδικων βοηθημάτων του Τίτλου 3 κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων των αναθετουσών αρχών.

3. Δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της αναθέτουσας αρχής κατά τη διαδικασία της ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων εκτός από την προδικαστική προσφυγή της παραγράφου 1.

361.- Προθεσμία άσκησης της προσφυγής.**

1. Σε περίπτωση προσφυγής κατά πράξης της αναθέτουσας αρχής, η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής είναι:

(α) δέκα (10) ημέρες από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης στον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα αν η πράξη κοινοποιήθηκε με ηλεκτρονικά μέσα ή τηλεομοιοτυπία ή

(β) δεκαπέντε (15) ημέρες από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης στον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, αν χρησιμοποιήθηκαν άλλα μέσα επικοινωνίας, άλλως,

(γ) δέκα (10) ημέρες από την πλήρη, πραγματική ή τεκμαιρόμενη, γνώση της πράξης που βλάπτει τα συμφέροντα του ενδιαφερομένου οικονομικού φορέα. Ειδικά για την άσκηση προσφυγής κατά προκήρυξης, η πλήρης γνώση αυτής τεκμαίρεται μετά την πάροδο δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευση στο ΚΗΜΔΗΣ.

2. Σε περίπτωση παράλειψης, η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής είναι δεκαπέντε (15) ημέρες από την επομένη της συντέλεσης της προσβαλλόμενης παράλειψης

364.- Ανασταλτικό αποτέλεσμα.**

1. Η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής και η άσκησή της κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης επί ποινή ακυρότητας, η οποία διαπιστώνεται με απόφαση της ΑΕΠΠ μετά από άσκηση προσφυγής, σύμφωνα με το άρθρο 368. Κατά τα λοιπά, η άσκηση της προδικαστικής προσφυγής δεν κωλύει την πρόοδο της διαγωνιστικής διαδικασίας, με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 366.

2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν δεν απαιτείται προηγούμενη δημοσίευση της προκήρυξης,

β) αν υποβλήθηκε μόνο μία (1) προσφορά και δεν υπάρχουν ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι και

γ) εφ' όσον πρόκειται για εκτελεστική σύμβαση συμφωνίας - πλαίσιο σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 39, ή για σύμβαση που συνάπτεται στο πλαίσιο Δυναμικού Συστήματος Αγορών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 33 και 270.

366.- Προσωρινά μέτρα.**

1. Η ΑΕΠΠ, ύστερα από αίτημα του προσφεύγοντος και μετά από κλήση της αναθέτουσας αρχής προ τριών (3) ημερών, εκδίδει υποχρεωτικά κατόπιν συνεδρίασης συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση είτε αναστολής εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης είτε απόρριψης του αιτήματος περί λήψης προσωρινών μέτρων. Η ΑΕΠΠ μπορεί να εκδώσει απόφαση αναστολής της προσβαλλόμενης πράξης και αυτεπαγγέλτως. Σε κάθε περίπτωση, με την απόφαση αναστολής η ΑΕΠΠ ορίζει και τα κατάλληλα μέτρα έως ότου αποφανθεί για την προσφυγή και, πάντως, όχι πέραν της προθεσμίας που ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 367 για την έκδοση της απόφασής της.

2. Με την απόφαση της παρ. 1 μπορεί να διατάσσονται προσωρινά μέτρα για να επανορθωθεί η εικαζόμενη παράβαση ή να αποτραπεί η ζημία των θιγόμενων συμφερόντων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται μέτρα που αναστέλλουν τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ή την εκτέλεση οποιασδήποτε απόφασης λαμβάνει η αναθέτουσα αρχή.

3. Η ΑΕΠΠ μπορεί να αποφασίσει να μην χορηγηθούν τα προσωρινά μέτρα της παρ. 2, αν κρίνει ότι, ύστερα από στάθμιση όλων των συμφερόντων που ενδέχεται να ζημιωθούν, καθώς και του δημόσιου συμφέροντος, οι πιθανές

αρνητικές συνέπειες από τη χορήγηση των προσωρινών μέτρων είναι περισσότερες από τα οφέλη. Η απόφαση να μη χορηγηθούν προσωρινά μέτρα δεν θίγει τις λοιπές αξιώσεις που προβάλλει το πρόσωπο που έχει ζητήσει τη χορήγηση των εν λόγω μέτρων.

367.- Διαδικασία λήψης απόφασης - συνέπειες αποφάσεων ΑΕΠΠ.**

1. Η ΑΕΠΠ αποφαίνεται αιτιολογημένα επί της βασιμότητας των προβαλλόμενων πραγματικών και νομικών ισχυρισμών της προσφυγής και των ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής και, σε περίπτωση παρέμβασης, των ισχυρισμών του παρεμβαίνοντος και δέχεται (εν όλω ή εν μέρει) ή απορρίπτει την προσφυγή με απόφασή της, η οποία εκδίδεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την ημέρα εξέτασης της προσφυγής.

2. Επί αποδοχής προσφυγής κατά πράξης ακυρώνεται ολικώς ή μερικώς η προσβαλλόμενη πράξη, ενώ επί αποδοχής προσφυγής κατά παράλειψης, ακυρώνεται η παράλειψη και η υπόθεση αναπέμπεται στην αναθέτουσα αρχή για να προβεί αυτή στην οφειλόμενη ενέργεια.

3. Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τις αποφάσεις της ΑΕΠΠ.

4. Οι αποφάσεις της ΑΕΠΠ υπόκεινται αποκλειστικά στα ένδικα βοηθήματα που προβλέπονται στον Τίτλο 3 του παρόντος Βιβλίου.

5. Η Α.Ε.Π.Π. επιλαμβάνεται αποκλειστικά επί θεμάτων που θίγονται με την προσφυγή και δεν μπορεί να ελέγξει παρεμπιπτόντως όρους της διακήρυξης ή ζητήματα που αφορούν τη διενέργεια της διαδικασίας.

Δες κρίσιμο άρθρο 372!!! Όποιος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση και υφίσταται ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από ενδεχόμενη παραβίαση της νομοθεσίας περί δημόσιων συμβάσεων, μπορεί, με το ίδιο δικόγραφο, να ασκήσει αίτηση αναστολής εκτέλεσης και ακύρωσης των αποφάσεων της Α.Ε.Π.Π..

Υπάρχει προδικαστικό στάδιο , προδικαστική προσφυγή (ένα είδος ενδικοφανούς) κατά όλων των μερών πράξεων που εκδίδονται στο προδικαστικό στάδιο. Απαραίτητη προϋπόθεση της δικαστικής προϋπόθεσης. Προσφεύγουμε στην Αρχή Εκδίκασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ). Η προδικαστική αυτή προσφυγή στην ΑΕΠΠ (υποτίθεται) είναι μόνο έλεγχος νομιμότητας. Στην πραγματικότητα κάνουν κανονικό έλεγχο ουσίας. Η προσφυγή πρέπει να ασκείται 10-15 μέρες από την κοινοποίηση στον ενδιαφερόμενο της πράξης που τον θίγει. Τόσο η προθεσμία όσο και η άσκηση καλύπτουν την σύναψη της σύμβασης επί ποινή ακυρότητας. Μπορεί να ασκηθεί κατά κάθε σταδίου του διαγωνισμού (προκύρηξη, πράξη κατακύρωσης, οποιοδήποτε μέρος). Μπορεί να εκδοθεί πράξη αναστολής μετά αίτησης του ενδιαφερομένου (366). Η απόφαση της ΑΕΠΠ εκδίδεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας 20 ημερών από την εξέταση της προσφυγής (367). Και τελικά η απόφαση που θα εκδοθεί υπόκειται σε ένδικο βοήθημα στο αρμόδιο δικαστήριο. Πρόκειται για αίτηση ακύρωσης και μπορεί σωρευθεί και η αίτηση αναστολής (372). Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο; Ο κανόνας: το **διοικητικό εφετείο**. Δύο μόνες εξαιρέσεις που παραμένει αρμόδιο το ΣτΕ είναι οι διαγωνισμοί περί συμβάσεων του ΣΔΙΔ και συμβάσεις πολύ μεγάλης οικονομικής αξίας (πάνω από 15.000.000). Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις παραμένει αρμόδιο το διοικητικό εφετείο, ανεξαρτήτως είδους σύμβασης. Η αίτηση ακύρωσης ασκείται και αυτή σε 10 μέρες από την κοινοποίηση ή την γνώση του ενδιαφερομένου της απόφασης της ΑΕΠΠ. Μέσα σε δύο μέρες από την άσκηση πρέπει να την κοινοποιήσει στον αντισυμβαλλόμενο. Και μέσα σε 10 μέρες εκ της κοινοποίησης πρέπει να έχουν προσκομιστεί τα έγγραφα και πρέπει να έχει ασκηθεί τυχόν παρέμβαση. Σε 15 μέρες το δικαστήριο πρέπει να εκδώσει απόφαση με οριστική κρίση πλέον.

(Ο δικαστής της ΑΕΠΠ πρέπει να πιθανολογήσει την αποδοχή ενδίκου βοηθήματος ως προς την παραβίαση ευρωπαϊκού κανόνα δικαίου άρα είναι σαν να αποφαίνεται και για την αίτηση ακύρωσης.)

Σκέψεις 21-29! Το δικαστήριο διαπίστωσε ενστάσεις σε ό,τι αφορά στην σύμπτυξη των χρόνων ως προς τους δικαστές και όχι των διαδικών (!). Θεώρησε ότι τα μέρη της σύμβασης δεν θίγονται αλλά οι αντιδράσεις αφορούσαν το ίδιο το δικαστήριο. Η προβληματική ήταν ότι 1.Δεν τέθηκαν οι ρυθμίσεις αυτές στην διοικητική ολομέλεια του ΣτΕ. Δεν υπήρξε γνωμοδότηση για κάτι που αφορούσε την λειτουργία του ΣτΕ. 2.Δεν συνοδεύεται η αιτιολογική έκθεση από αποτίμηση με στατιστικά στοιχεία ώστε να αποδεικνύεται ότι μόνο με τόσο σύντομες προθεσμίες εξυπηρετείται ο εν λόγω σκοπός. 3.Θίγει συνταγματικό ζήτημα ως προς το Σ20παρ.1 ότι θίγεται η αποτελεσματικότητα της δικαστικής προστασίας, ως προς το ζήτημα της ποιότητας της απόφασης. 4.Στην συνέχεια θίγει το ζήτημα της λειτουργικής ανεξαρτησίας των δικαστών της ΑΕΠΠ. 5.Και τέλος επικαλείται το άρθρο 6παρ.1 της ΕΣΔΑ, υποστηρίζει ότι ο δικαστής πρέπει να αποφασίζει ο ίδιος την προτεραιότητα εκδίκασης των εκκρεμών υποθέσεων και δημιουργείται κίνδυνος να εκδίδονται αποφάσεις χωρίς τα εχέγγυα της ορθότητας της δικαστικής κρίσης. 6.Καταδικάζει την σώρευση της προσωρινής δικαστικής προστασίας και της οριστικής κρίσης.

Στις σκέψεις 24-28 υπάρχουν συγκλίνουσες αποφάσεις δικαστών οι οποίοι έχουν ακόμα αυστηρότερη εκτίμηση και διατύπωση ως προς την αντισυνταγματικότητα, ως προς την διαφύλαξη των εξουσιών τους. Κατ'αυτούς, η σύντμηση και η ταχύτητα πλήττουν την αποτελεσματικότητα και επιπλέον οι προθεσμίες θα έπρεπε να είναι ενδεικτικές. Είναι αντισυνταγματικές και δεν τους αρέσουν στο κάτω κάτω.

Στην 29 παραπέμπει στην Ολομέλεια.

03.05.2022, Σιούτη- Δελλής

Διοικητικές Συμβάσεις-Ερωτήσεις-ενότητες σας.

1. Με ποια κριτήρια μία δημόσια σύμβαση χαρακτηρίζεται διοικητική;

Τρία κριτήρια, σωρευτικά· πρέπει το ένα εκ των δύο μερών να είναι οργανισμός δημοσίου δικαίου, η σύμβαση να έχει δημόσιο σκοπό και να διέπεται από το ειδικό καθεστώς του διοικητικού δικαίου. Διοικητικές συμβάσεις: Οργανικό κριτήριο+λειτουργικό κριτήριο+εφαρμογή ειδικών κανόνων (όχι δίκαιο). Δημόσιες συμβάσεις: έννοια αναθέτουσας αρχής= λειτουργικό κριτήριο /κριτήριο οικονομικού ελέγχου από το δημόσιο ή ΝΠΔΔ (μετοχικός, διοίκηση, οικονομικός). + εφαρμοστέο δίκαιο οδηγίες 2014 σε δημόσια έργα, υπηρεσίες και προμήθειες (άνω των 130.000ευρώ). Βλ.σελ15-17. Μας λένε οι οδηγίες σε ποια δικαστήρια πάμε; ΟΧΙ, δικονομική ελευθερία. Ακολουθώ δικονομικούς κανόνες.

Προσοχή! Βασική διαφορά των διοικητικών και δημοσίων συμβάσεων είναι ότι στις δεύτερες ελλείπει το οργανικό κριτήριο, εν στενή εννοία!

2. Ποιες δημόσιες/διοικητικές συμβάσεις υπάγονται στον ενωσιακό νομικό πλαίσιο βάσει του ν.4412/2016 (αντίστοιχες οδηγίες);

Χρειάζεται να θεωρείται το ένα μέρος αναθέτουσα αρχή και μας ενδιαφέρει το κατώφλι προμήθεια-έργο-υπηρεσία (και υπάρχουν και οικονομικά κατώφλια).
Βλ.άρθρα 1,2

3. Ποια είναι τα είδη των διαγωνισμών για την ανάθεση μίας δημόσιας σύμβασης;

Δημόσιος ανοιχτός διαγωνισμός, δημόσιος κλειστός διαγωνισμός, ανταγωνιστικός διάλογος, διαδικασία διαπραγμάτευσης (με ή χωρίς πρόσκληση), απευθείας ανάθεση.Βλ.Σπηλιωτόπουλο

Γενικές αρχές ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων: διαφάνεια, ίση μεταχείριση, ίσοι όροι αναταγωνισμού, βιωσιμότητα

4. Ποια είναι τα στάδια ενός δημόσιου διαγωνισμού; Ποιες πράξεις παράγονται σε αυτά τα στάδια;

α. Διακήρυξη= κανονιστική πράξη επειδή ορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις διαξαγωγής του διαγωνισμού. Δημοσιότητα (συστατικός τύπος και ενδιαφέρει για την προθεσμία 36/52 ημερών για την υποβολή προτάσεων). Υπάρχει μία κανονιστική πράξη-αυτοτελής- πριν την διακήρυξη, που αφορά την ίδρυση της διακήρυξης, που υιοθετεί τους όρους και τις προϋποθέσεις. Η πράξη διακήρυξης συνοδεύεται από τεύχη δημοπράτησης (εξειδίκευση της διακήρυξης με κανονιστικό περιεχόμενο).

β. Υποβολή προσφορών –αιτήσεις ενδιαφερομένων. Κατατίθενται όλα μαζί τα δικαιολογητικά σε φακέλους (τυπικά- τεχνικά- οικονομικά κτλ και δεν ανοίγονται όλα μαζί).

γ. Έλεγχος τυπικών δικαιολογητικών («παραδεκτού»)

δ. Έλεγχος τεχνικών προδιαγραφών και οικονομικά κριτήρια

ε. Πράξη κατακύρωσης (ατομική πράξη)

Στην προκήρυξη ισχύει η **Αρχή της επικαιρότητας (αρχή επίκαιρου)**- ένσταση στην προκήρυξη και συμμετοχή στον διαγωνισμό με επιφύλαξη της ενστάσεως. Ένσταση και από τρίτο (μην συμμετέχοντα στον διαγωνισμό) ο οποίος έχει έννομο συμφέρον. Οι ενστάσεις γίνονται στην αρχή του διαγωνισμού διαφορετικά συννομολογείς. Αναδεικνύονται τα προβλήματα όσο πιο γρήγορα γίνεται.

Βλ. και αστίστοιχο μάθημα Παπασπύρου

5. Ποιοι κανόνες ισχύουν όταν η ανάθεση γίνεται κατά τμήματα;

Η κατάτμηση ομοειδών αντικειμένων απαγορεύεται γιατί νοθεύονται οι αρχές του ανταγωνισμού. Ενιαία προκήρυξη και αναλύονται τα τμήματα ανάθεσης. Βλ. 8.

6. Ποια είναι τα αρμόδια δικαστήρια;

Προσυμβατικό στάδιο- Διοικητικό εφετείο της έδρας της αναθέτουσας αρχής, το ΣτΕ αρμόδιο όταν το αντικείμενο του διαγωνισμού είναι ανώτερο των δεκαπέντε

εκατομμυρίων ή όταν πρόκειται για διαγωνισμούς παραχώρησης μέσω συμπράξεως δημοσίου-ιδιωτικού τομέα (ασχέτως σύμβασης και ποσού).

7. Πώς διαφοροποιείται η δικαστική προστασία;

Προσοχή 360επ.+ 372 του νόμου 4412/2016 – προσφυγή σε ΑΕΠΠ πριν από αίτησης ακυρώσεως, σύντομη διαδικασία και μετά προσβολή της απόφασης της ΑΕΠΠ με αίτηση ακυρώσεως και μπορώ να σωρεύσω στο ίδιο δικόγραφο την αίτηση αναστολής.

8. Νομολογία 2022 (δίδαχθείσα) βλ. και προηγούμενο μάθημα, αποφάσεις [Δ' τμήμα ΣτΕ 147/2022](#) και η [Στ' τμήμα ΣτΕ 444/2022](#). Μερικώς αντιφατικές ως προς το παραπεμφθέν ζήτημα αντισυνταγματικότητας στην Ολομέλεια.

Δ' τμήμα ΣτΕ 147/2022- προκήρυξη για σχολικά γεύματα ανά τμήματα. Σκέψη 5!
Ενδιαφέρει η συνολική αξία παρόλο που η ανάθεση γίνεται σε τμήματα. Γιατί πήγε στο ΣτΕ; Δεν ήταν άνω των 15.000.000 και ούτε ήταν σύμβαση παραχώρησης, άρα θα έπρεπε να έχει πάει στο διοικητικό εφετείο. Το ΣτΕ κράτησε (έκοψε και έρραψε στα μέτρα του) για λόγους οικονομίας της δίκης και επειδή οι λόγοι ακύρωσης εμπλέκουν ζητήματα συνταγματικότητας (πρώτη υπόθεση εφαρμογής του νέου νόμου). Για τον δεύτερο λόγο έχει δίκιο αφού ούτως ή άλλως το εφετείο θα παρέπεμπε ή θα ζητούσε πιλοτική δίκη.

Ζήτημα δικαστικής προστασίας σκέψεις 21-23.

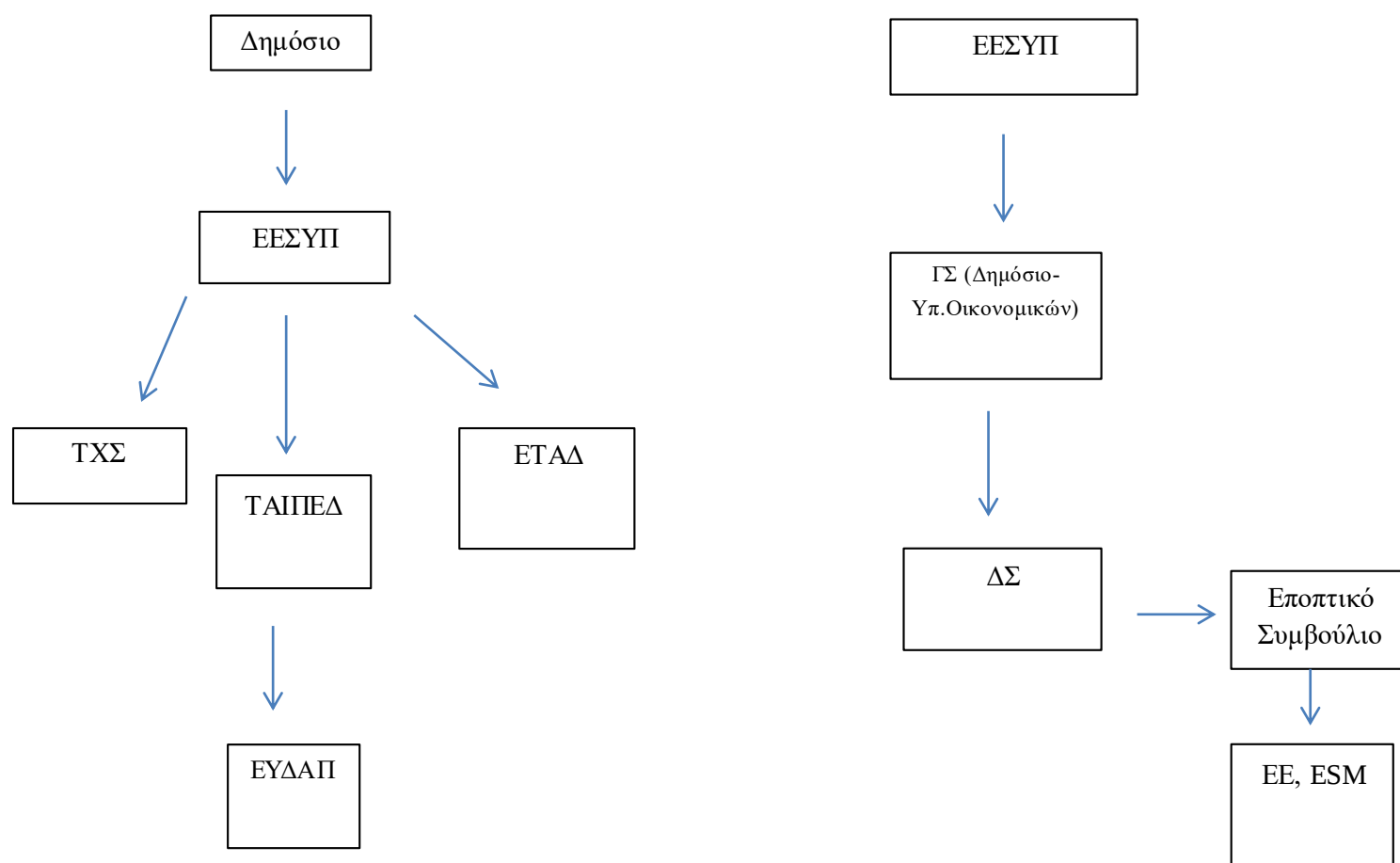
Ειδικά για τον χώρο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων υπάρχουν δικονομικές ρυθμίσεις ενωσιακές. Πρώτον υπάρχει το στάδιο προδικαστικής προσφυγής που ασκείται ενώπιον της ανεξάρτητης αρχής της ΑΕΠΠ. Υποχρεωτική η υποβολή της προσφυγής, προϋπόθεση του παραδεκτού δικαστικής προστασίας (ένα είδος ενδικοφανούς προσφυγής). Τυπικά γίνεται έλεγχος νομιμότητας αλλά εν τέλει γίνεται και έλεγχος σκοπιμότητας, όπου ακυρώνει και αναπέμπει. Σε περίπτωση ακύρωσης, η διοικούσα αρχή οφείλει να εκδώσει πάλι με συμμόρφωση στο περιεχόμενο της απόφασης της αρχής. Η αρχή μπορεί να εκδώσει και αναστολή εκτελέσεως και διαταγή. Βραχύτατες –αποκλειστικές-προθεσμίες, όλη η διαδικασία παίρνει περίπου ένα τρίμηνο.

N.4782/2021 ενσωματωμένος στον 4412/2016· τροποποίηση της δικαστικής προστασίας με αρχή ισχύος από 01.09.2021. Η πρώτη απόφαση διαφυλάσσει το μνημείο της δικαστικής εξουσίας. Αυτή η απόφαση έκρινε τις νέες ρυθμίσεις, που προβλέπουν ότι σωρεύονται σε ένα δικόγραφο η αίτηση ακυρώσεως και αίτηση αναστολής, αντισυνταγματικές. Ο πρόεδρος του ΑΕΠΠ πρέπει επιπλέον να πιθανολογήσει την βλάβη και την βασιμότητα. Τις κρίνουν αντισυνταγματικές. Μειοψήφησε υπέρ της συνταγματικότητας ο Πρόεδρος. Αντίθεση στο άρθρο 20παρ1, άρθρο87παρ.1, άρθρο 94 - σκέψη 23, επειδή με αυτήν την διαδικασία ναι μεν η διαδικασία είναι ταχεία αλλά όχι ποιοτική, και η ποιοτική διαδικασία

προστατεύεται. Όλες αυτές οι αποκλειστικές προθεσμίες δεν εξυπηρετούν την ποιότητα. Συγκλίνουσες μειοψηφίες επικαλούνται και 6ΕΣΔΑ. Όλες οι αποκλειστικές προθεσμίες που αφορούν τους διαδικούς κρίνονται συνταγματικές και εξυπηρετούν την ταχύτητα (πλην εκείνης της κοινοποίησης αιτήσεως ακυρώσεως που είναι μόνο 2 μέρες.)! Η δεύτερη απόφαση κατά πλειοψηφία τις κρίνει συνταγματικές.

12.05.2022

Ζητήματα αποκρατικοποίησης



ΤΑΙΠΕΔ- ΑΕ στην οποία είχε μεταβιβαστεί η ιδιωτική περιουσία του δημοσίου με σκοπό την αποπληρωμή του δημοσίου χρέους.

Η ΕΕΣΥΠ είναι κι αυτή μία ΑΕ της οποίας η ΓΣ είναι το Δημόσιο, το υπουργείο οικονομικών. Κατ' εξαίρεση το ΔΣ δεν διορίζεται από την ΓΣ αλλά από ένα άλλο ιδρυθέν συλλογικό όργανο, το Εποπτικό Συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από πέντε μέλη. Τα τρία μέλη διορίζονται από το Υπ.Οικ με σύμφωνη γνώμη όμως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του ESM, ενώ τα δύο μέλη απευθείας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον ESM με σύμφωνη γνώμη του Υπουργού οικονομικών. Άρα οι αποφάσεις λαμβάνονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον ESM, που είναι διεθνείς οργανισμοί, άρα επί τούτου η κρατική κυριαρχία ασκείται από τους διεθνείς

οργανισμούς. Σύμφωνα γνώνη- το αποφασίζουν όργανο μπορεί να μην συμφωνεί αλλά μετά δεν μπορεί να εκδίδει απόφαση.

Σ28παρ.2 προϋποθέσεις μεταβίβασης αρμοδιότητας του κράτους- να εξυπηρετείται το δημόσιο συμφέρον (εν προκειμένω εξυπηρετείται). Η μεταβίβαση γίνεται με συνθήκη ή νόμο (υπάρχει εδώ) που χρειάζεται την πλειοψηφία των 3/5 της Βουλής. Εδώ έλλειπε η τελευταία προϋπόθεση και για αυτό ακύρωσε το ΣτΕ.

ΟΛΣΤΕ1906/2014, Παραπεμπτική 1223/2020, Κατά παραπομπή ΟΛΣΤΕ190/2022

ΟΛΣΤΕ1906/2014· (σκέψεις10-11)

μεταβιβάζεται πλειοψηφικό πακέτο μετοχών της ΕΥΔΑΠ από το δημόσιο στο ΤΑΙΠΕΔ. Τίθεται ζήτημα συνταγματικότητας της μεταβίβασης. Η μεταβίβαση είναι διοικητική εκτελεστή πράξη; Το ΣτΕ την χαρακτήρισε σωρευτική ΑΔΠ, επειδή εξυπηρετεί δημόσιο σκοπό (κριτήριο δημοσίων συμβάσεων). Νόμος όριζε επιπλέον ότι απαγορευόταν η αναμεταβίβαση στο Δημόσιο.

Θέματα προθεσμίας, άλλη ημερομηνία στο ΦΕΚ, άλλη ημερομηνία στο φύλλο κυκλοφορίας στην και μεσολάβησαν και δικαστικές διακοπές. Για τις πράξεις αυτές δεν ενδιαφέρει για την προθεσμία η δημοσίευση στο ΦΕΚ αλλά η θέση σε κυκλοφορία προς το κοινό στο φύλλο. Αναστολή (συνεχίζει από εκεί που σταμάτησε η προθεσμία) κατά τις δικαστικές διακοπές- διάστημα 1 Ιουλίου με 15 Σεπτεμβρίου (για φορολογικές από 1 Αυγούστου μέχρι 31).

Επόμενες σκέψεις 13-16 ζητήματα εννόμου συμφέροντος. Δεν θα μπορούσαν να θεμελιώσουν έννομο συμφέρον γενικό γιατί τότε θα ήταν λαϊκή αγωγή. Στην σκέψη 15 εκτίθεται η σκέψη του τι εξυπηρετεί η ΕΥΔΑΠ. Οι προσφεύγοντες παρεμπιπτόντως ήταν ως επί το πλείστον κάτοικοι Αθηνών. Όπερ σημαίνει ότι όλοι αυτοί ήταν συμβαλλόμενοι με την ΕΥΔΑΠ, η οποία έχει φυσικό μονοπώλιο. Το νερό είναι αγαθό υψίστης ζωτικής σημασίας και συνδέεται με το δικαίωμα της ζωής και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Το κράτος αποξενώνεται από τον έλεγχο και διατηρεί απλώς την εποπτεία, αυτό δημιουργεί προβλήματα.

Σκέψη 22- κρίσιμο άρθρο Σ5παρ.5

ο χαρακτήρας της δημόσιας επιχείρησης αναιρείται όταν το ελληνικό δημόσιο αποξενώνεται από τον έλεγχό της, και αυτό συμβαίνει χάνοντας το μετοχικό κεφάλαιο. Δεν ιδιωτικοποιείται τύποις έτσι, αλλά στην ουσία της. Άρα μετατρέπεται σε ιδιωτική επιχείρηση. Και όλη αυτή η προβληματική αφορά την αποκρατικοποίηση. Αυτή η μετατροπή σε ιδιωτική επιχείρηση δεν είναι ιδεολογικά προβληματική, αλλά γνώμονας μίας ιδιωτικής επιχείρησης είναι μόνο το κέρδος, και η μετατροπή σε ιδιωτική επιχείρηση σημαίνει ότι σκοπός είναι το κέρδος και όχι το δημόσιο συμφέρον και έτσι καθίσταται **αβέβαιη η συνέχεια και η ποιότητα υπηρεσιών**. Ειδικά όταν υπάρχει μονοπώλιο των φυσικών δικτύων. Η αβεβαιότητα αυτή προσιτής και ποιοτικής παροχής κοινωφελών υπηρεσιών δεν συγχωρείται βάσει του Σ5παρ.5. με βάση αυτήν την σκέψη κρίθηκε αντισυνταγματική και η μεταβίβαση ακυρώθηκε.

Παραπεμπτική 190/2022·

Με την δεύτερη απόφαση το κράτος είχε μεταβιβάσει με ατομικό νόμο το πλειοψηφικό πακέτο στην ΕΕΣΥΠ. Κρίνεται και εδώ αντισυνταγματική η μεταβίβαση. Σκέψη 8. Σ95παρ.5 το δικαστήριο θυμίζει ότι δεν επιτρέπεται το δικαστήριο να ελέγχει νόμους παρά μόνο εκτελεστές πράξεις. Δεν έχει επιπλέον αρμοδιότητα να ελέγχει ούτε τους κατ' επίφαση νόμους. Το πρώτο ερώτημα που τίθεται είναι πώς προστατεύονται ούτοι τους οποίους αφορούν οι ατομικοί νόμοι αφού δεν προβλέπεται έννομη προστασία (Σ20παρ.1+ Σ95παρ.1). Σύμφωνα με την σκέψη, το δικαστήριο έχει μεγάλη εξουσία και ευχέρεια κάθε πράξη οργάνωσης της διοίκησης που εκδίδεται προς εκτέλεση έστω κι αν η έκδοσή της δεν προβλέπεται από τον νόμο. Διότι η νομοθετική αρμοδιότητα δεν σημαίνει ότι παραβλέπονται άλλες συνταγματικές εγγυήσεις. Άρα λέει το δικαστήριο- της νομοθέτη να εκδίδεις ατομικούς νόμους ενώ δεν επιτρέπεται , κι εγώ θα βαφτίζω ως κρίνω διοικητικές πράξεις. Σκέψη 22. Σκέψη 30. Σκέψεις 38-39-40-41. Ομοφώνως η νομολογία είπε ότι με την οργάνωση της ΕΕΣΥΠ δεν υπάρχει ούτε έμμεσος έλεγχος και δεν γίνεται να θεωρηθεί αυτό συνταγματικό. Δεν είναι προς δαιμονοποίηση η απώλεια ελέγχου, αλλά στην σκέψη 39 λέγεται ότι στόχος της ΕΕΣΥΠ είναι η μεγιστοποίηση των κερδών ακριβώς όπως οι αμιγώς ιδιωτικές επιχειρήσεις και δεν μπορεί να αποκλίνει από τους κανόνες, άρα δεν μπορεί να μειώσει το κόστος των υπηρεσιών. Ξανακυρώθηκε η μεταβίβαση.

*Τα πανεπιστήμια είναι οι μόνοι συνταγματικά κατοχυρωμένοι αυτοδιοίκητοι δημόσιοι οργανισμοί.

24.05.2021

Διοικητική Δικονομία·

Πώς μπορεί κάποιος τρίτος να λάβει μέρος στην ακυρωτική δίκη;

Θα ασκήσει παρέμβαση. Δεν υπάρχει διάκριση στην ακυρωτική δίκη μεταξύ πρόσθετης και κύριας παρέμβασης. Μιλούμε μόνο για παρέμβαση. Παρέμβαση ασκείται μόνο υπέρ της διατηρήσεως της προσβαλλόμενης πράξης, δηλαδή μόνο υπέρ του δημοσίου. Πώς μαθαίνει ο τρίτος την ύπαρξη της δίκης προκειμένου να παρέμβει; Ο εισηγητής της υπόθεσης υποχρεούται αν κρίνει ότι η υπόθεση μπορεί να αφορά τα έννομα συμφέροντα κάποιου άλλου δίδεται εντολή κοινοποίησης στον πιθανώς ενδιαφερόμενο. Υποχρέωση του εισηγητή- σημαίνει ότι από την παράλειψη ή μη εξαρτάται η δυνατότητα άσκησης τριτανακοπής. Τι θα επιζητείται; Η εξαφάνιση της ακυρωτικής απόφασης και η επανάληψη της δίκης μετά της δικής του συμμετοχής. Ο παρεμβαίνων εννοείται δεσμεύεται από το δεδικασμένο.

Η βασική προθεσμία της παρέμβασης είναι 6 πλήρεις μέρες πριν από τη συζήτηση. Πρώτη συζήτηση θεωρείται νομολογιακά παγίως η πραγματική πρώτη συζήτηση και αυτή μας ενδιαφέρει γαι την προθεσμία.

Αυτός ο οποίος παρεμβαίνει έχει ο ίδιος υποχρέωση κοινοποίησης της παρέμβασης στους διαδίκους της δίκης.

Προθεσμία τριτανακοπής- 60 μέρες από την γνώση ή την κοινοποίηση της απόφασης- άρθρο 51 π.δ.18/89.

Και η παρέμβαση και η τριτανακοπή είναι στην λογική του πώς μπορεί να σωθεί η διοικητική πράξη.

Σε θέματα συνταγματικότητας μπορεί τρίτος να παρέμβει υπέρ της συνταγματικής ερμηνείας του νόμου. Ιδιαιτερότητα γιατί δεν καθίσταται διάδικος. Απλώς εκθέτει απόψεις.

Η μόνη περίπτωση παρέμβασης υπέρ του διαδίκου (όχι του δημοσίου) είναι κάποιες φορολογικές διαφορές.

Αίτησης αναιρέσεως:

Κατακυρώνεται συνταγματικά στο άρθρο 95παρ.2. Επιφύλαξη νόμου (ρύθμιση από νομοθέτη). Η επιφύλαξη είναι ανεξέλεγκτη; Όχι, πρέπει να μην θίγεται ο πυρήνας του δικαιώματος, να μην έρχεται σε αντίθεση με το περιεχόμενο του δικαιώματος και τα χρηστά ήθη και να τηρείται η αρχή της αναλογικότητας.

Σ95παρ.4-Το Σ κατακυρώνει ότι το τεκμήριο αρμοδιότητας για τις διοικητικές διαφορές το έχει το ΣτΕ. Άρα αν νόμος δεν ορίζει μία κατηγορία διαφορών που πηγαίνει, αυτή ανήκει στο ΣτΕ.

Άρθρα 53 και 56 π.δ. 18/89- περί αναιρέσεως.

Βασικός στόχος της αναιρέσεως είναι η ενότητα της νομολογίας και ο έλεγχος της νομικής ορθότητας των αποφάσεων. Δεν είναι τρίτος βαθμός.

ΟΛΣΤΕ 3739/2000:

Ζήτημα συνταγματικότητας των νομοθετικών περιορισμών της αιτήσεως αναιρέσεως. Σκέψη 5! Ο κοινός νομοθέτης μπορεί να θεσπίζει, να παρεμβαίνει, να ρυθμίζει τις προϋποθέσεις αίτησης αναιρέσεως. Αυτό δεν δημιουργεί αντίθεση με το Σ20 και την παροχή αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Περιορισμοί με αντικειμενικά κριτήρια. Σκοπός είναι η αποσυμφόρηση του ΣτΕ (ειλικρινές). Ν.3900/2010 με τροποποίηση του 2016.

κλασσική προθεσμία για την αναίρεση 60 μέρες από την κοινοποίηση της αναιρεσιβαλλόμενης ή της ανέκκλητης απόφασης. 60 μέρες και για τα δύο μέρη. (δεν ισχύει το παλαιό 60 μέρες από την δημοσίευση). Και σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να ασκηθεί αναίρεση 3 χρόνια μετά της δημοσίευσής αν δεν υπάρχει κοινοποίηση. Δεύτερο ζήτημα. Αναστέλλεται η προθεσμία άσκησης της αναιρέσεως; Η κωδικοποίηση λέει ότι η αναστολή είναι 1 Αυγούστου μέ 31. Αυτό δεν ισχύει. πρόκειται για την κλασσική αναστολή των δικαστικών διακοπών από 1 Ιουλίου μέχρι 15 Σεπτεμβρίου (εκτός των φορολογικών διαφορών ουσίας που αναστέλλονται μόνο τον Αύγουστο). Παρεκτείνεται η προθεσμία; Ναι κανονικά για τους κατοίκους αλλοδαπής (+30 μέρες= 90). Τα ανωτέρω αποτελούν αντιφάσεις της κωδικοποίησης.

Περιπτώσεις ειδικού απαραδέκτου·

1. Απαράδεκτη αίτηση αναίρεσως που αφορά χρηματικές διαφορές όταν το αντικείμενο είναι κατώτερο των 40.000 και αν η χρηματική διαφορά αφορά διοικητική σύμβαση απαράδεκτη αν είναι κάτω των 200.000.
2. Επιτρέπεται η αίτηση αναίρεσης μόνο εάν στο εισαγωγικό δικόγραφο ο διάδικος έχει προβάλλει και έχει τεκμηριώσει αντίθεση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης με νομολογία του ΣτΕ ή άλλου ανωτάτου δικαστηρίου ή αν δεν υπάρχει νομολογία. Άλλως απαράδεκτη. Άρα δεν γίνεται δεκτή αίτηση αναίρεσως που αφορά την συγκεκριμένη αιτιολογία. Τρομερός περιορισμός. Δεύτερο εδάφιο. Εν τέλει οι περισσότερες αιτήσεις αναίρεσως απορρίπτονται ως απαράδεκτες. Η νομολογία με την ερμηνεία των διατάξεων περιόρισε έτι παραπάνω.

Χρηματική διαφορά από φόρο κληρονομίας 120.000 ευρώ άρα δεκτική αναίρεσως. Μέχρι την ώρα της δίκης είχε αποβιώσει ο κληρονομούμενος= αιτών και διεκδικούσαν τα παιδιά του την κληρονομία ως καθολικοί διάδοχοι, για κάθε παιδί όμως η διαφορά ήταν κάτω των 40.000 ευρώ. Το δικαστήριο με την [απόφαση ΣτΕ1405/2017](#) δεν επιτρέπει την εισαγωγή της νομολογίας παρά μόνο στο εισαγωγικό δικόγραφο, όχι στους προσθέτους λόγους. Θεωρείται απαράδεκτη άσκηση. Κρίσιμη σκέψη 4.

[ΣτΕ 1415/2017](#)· σκέψη 3. Έπρεπε ο δικαστής να αιτιολογήσει τον τρομερό αυτό περιορισμό. Είπε μπορεί να αποτελέσει λόγο αναίρεσης ζήτημα αιτιολογίας μόνο σε ότι αφορά νομικό χαρακτηρισμό ή αόριστη νομική έννοια (εξειδίκευση), καίτοι αμφοτέρως αφορούν πραγματικά περιστατικά.

[ΣτΕ 1370/2019](#)·

Σκέψεις 7-8! Σε δύο περιπτώσεις μπορεί να παρακαμφθεί το απαραδέκτο αυτό. Όταν ο λόγος αναίρεσης αφορά υπέρβαση καθηκόντων ή καθ'ύλην αναρμοδιότητα του δικαστηρίου (λόγοι αναίρεσης). Σε αυτές τις περιπτώσεις δεν τίθεται ζήτημα ειδικού παραδέκτου. Αυτό ενδιαφέρει καθώς αυτά εξετάζονται και αυτεπαγγέλτως ως λόγοι δημοσίας τάξεως. Υπέρβαση καθηκόντων·δεν είναι αρμόδιο το δικαστήριο. Είναι κάποιο άλλο, πολιτικό, διαιτητικό. Νομολογιακές περιπτώσεις παράκαμψης του ειδικού απαραδέκτου.

Όταν ο αναιρετικός έλεγχος αφορά το ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση είναι αντίθετη με το Σ ή με το δίκαιο της ΕΕ ή γενικότερα με διατάξεις υπερνομοθετικής ισχύος **χωρίς η συνταγματικότητα να έχει κριθεί από την ολομέλεια του ΣτΕ** και σε αυτήν την περίπτωση κάμπτεται το ειδικό απαραδέκτο.

[ΟλΣτΕ 219/2021](#)· Κάνει δεκτή την ανωτέρω ερμηνεία με σημαντική μειοψηφία.

Λόγοι αναίρεσης· Άρθρο 56 π.δ. 18/89·

Η αίτηση αναίρεσης ασκείται μόνο κατά ανέκκλητων αποφάσεων και κατά τελεσίδικων αποφάσεων στις οποίες έχει ασκηθεί (!) έφεση!

1. Υπέρβαση καθηκόντων
2. Λόγοι τυπικής νομιμότητας. Νόμιμη σύνθεση, νόμιμη συγκρότηση. Ο πιο συνηθισμένος λόγος. Η συγκρότηση αφορά την μόνιμη συγκρότηση του οργάνου. Σταθερές συνθέσεις για την εκδίκαση υποθέσεων ώστε να αποφεύγεται ο κίνδυνος της ad hoc σύνθεσης. Να συμμετέχουν επίσης τα τακτικά μέλη και όχι τα αναπληρωματικά. Πρέπει επίσης να μετέχουν οι ίδιοι δικαστές από την αρχή την υπόθεσης μέχρι την δημοσίευση της απόφασης. Η σύνθεση κυρίως αφορά λόγους εξαιρέσεως ή αποκλεισμού.
3. Παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας. Όλοι οι διαδικαστικοί κανόνες, π.χ. εκατέρωθεν ακρόαση, τήρηση πρακτικών, δημοσιότητα κτλ.
4. Εσφαλμένη ερμηνεία ή Πλημμελής εφαρμογή νόμου. Δεν εφαρμόστηκε σωστή μείζονα ή εφαρμόστηκε εσφαλμένως. Αυτός ο λόγος υφίσταται τους περιορισμούς.
5. Αντιφατικές αποφάσεις επί ίδιας απόφασης για τους ίδιους διαδίκους.

(η πλάνη περί τα πράγματα ελέγχεται ακυρωτικώς υπό τον λόγο ακυρώσεως της κατ' ουσίαν παραβάσεως διάταξης νόμου)

31.05.2022

Διάβασε καλά νομολογία.

Επαναληπτικές ερωτήσεις:

1. έννοια διοικητικής πράξης. Κλασσική έννοια και εξέλιξη.
2. Διάκριση ατομικών και κανονιστικών πράξεων-πρακτική σημασία.
3. Σε τι διαφέρουν οι διαπιστωτικές από τις βεβαιωτικές πράξεις.
4. ποιες πράξεις χαρακτηρίζονται κυβερνητικές; Ποιος έχει την αρμοδιότητα να τις χαρακτηρίζει και γιατί μόνο το ΣτΕ; Τι πρόβλημα θα υπήρχε αν τις χαρακτήριζε ο νομοθέτης;
5. Τι κοινό και τι διαφορετικό έχουν οι συναφείς διοικητικές πράξεις με την σύνθετη διοικητική ενέργεια;
6. Ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά των διοικητικών πράξεων;
7. Ποιες είναι οι προϋποθέσεις νόμιμης άσκησης εν στενή εννοία διοικητικού καταναγκασμού; Εκτελεστικότητα.
8. Προσδιορισμός εν γένει παράνομων διοικητικών πράξεων. Διαφορές άκυρων και ανυπόστατων.
9. Περιπτώσεις ανυπόστατων πράξεων και συνέπειες.
10. Πότε ένας διαδικαστικός τύπος χαρακτηρίζεται ουσιώδης και τι συνέπεια έχει αυτό (ακυρότητα) και ποιος τον χαρακτηρίζει ουσιώδης; Παραδείγματα ουσιώδων τύπων.
11. Γνώμες- διαφορές γνώμων(απλής+σύμφωνης) και γιατί η σύμφωνη γνώμη είναι μία μορφή άσκησης συναρμοδιότητας.
12. Αρχή επικαιρότητας
13. Τριπλή διάκριση διοικητικών προσφυγών- κοινά και διαφορές. Απλή-ειδική-ενδικοφανής.

14. Πώς αποκτούν υπόσταση οι διοικητικές πράξεις; πώς παράγονται; Πώς και πότε παράγουν τα έννομα αποτελέσματα;
15. Από πότε αρχίζουν οι προθεσμίες ενδίκων μέσων που συνδέονται με την παραγωγή εννόμων συνεπειών.
16. Αναδρομική ισχύς των διοικητικών πράξεων.
17. Ανάκληση διοικητικών πράξεων- κανόνας και εξαιρέσεις!
18. Διάκριση ευμενούς και δυσμενούς διοικητικής πράξης.
19. Θέματα νομοθετικής εξουσιοδότησης και με ποια συνταγματική αρχή συνδέεται; (σος!) αρχή νομιμότητας.
20. Έννοια αρμοδιότητας- πώς δίδεται, πώς συναρτάται με την αρχή της νομιμότητας;
21. Δέσμια αρμοδιότητα όπου υπάρχουν τυπικές πλημμέλειες στην δ.π.
22. Σε ποιες περιπτώσεις δεν χρειάζεται προηγούμενη ακρόαση;
23. Παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας.- τι απαιτείται; Πώς την έχει διαστείλει η νομολογία;
24. Οργάνωση κράτους. Σύμφωνα με το ισχύον Σ πώς είναι οργανωμένο το κράτος; Κατά το αποκεντρωτικό σύστημα. Και γιατί; (πρόβλεψη στο Σ). Συγχρόνως κατοχυρώνεται εκ παραλλήλου ένα σύστημα τοπικής αυτοδιοίκησης.
25. Τι σημαίνει ότι το αποκεντρωτικό σύστημα και η τοπική αυτοδιοίκηση έχουν συνταγματική κατοχύρωση; Έχει να κάνει με το κατά πόσον μπορούν να περιοριστούν.
26. Ιεραρχικός έλεγχος- συνδετικός κρίκος ψηφίδων αποκέντρωσης.
27. Έννοια τοπικής υπόθεσης.
28. Ανεξάρτητες Αρχές- πού διαφέρουν από το κλασσικό πυραμιδικό μοντέλο; Ποια σχέση έχουν οι ανεξάρτητες αρχές με το ζήτημα της πολιτικής ευθύνης;
29. Βαθμοί τοπικής αυτοδιοίκησης
30. Τι σημαίνει ο όρος καθ' ύλην αυτοδιοίκηση; Παράδειγμα- πανεπιστήμιο! ΔΣΑ! Έχουν συνταγματική κατοχύρωση; Διαφορετικό το αν είναι ΝΠΔΔ και το αν είναι αυτοδιοικούμενο. Πανεπιστήμιο ΝΠΔΔ αυτοδιοικούμενο- αλλά ΕΦΚΑ απλώς ΝΠΔΔ όχι αυτοδιοικούμενο.
31. Διαφορά αυτοδιοικούμενων οργανισμών από αυτόνομους. Στους αυτόνομους υπάρχει ρυθμιστική αυτονομία. Στο δικό μας πολίτευμα δεν έχει κανένας άλλος πέρα από την Βουλή.
32. Βασικοί κανόνες λειτουργίας συλλογικών οργάνων.
33. Θέματα αποκρατικοποίησης. Διαφορές αποκρατικοποίησης-ιδιωτικοποίησης-απελευθέρωσης. Απελευθέρωση εστί γενικός όρος. Η αποκρατικοποίηση και η ιδιωτικοποίηση αφορούν συγκεκριμένες μονάδες. Ουσιαστική ιδιωτικοποίηση – αποξένωση του κράτους από τον έλεγχο της επιχείρησης (χάνει 51% μετοχών)
34. Ρόλος και όρια κρατικού παρεμβατισμού στις οικονομικές σχέσεις. (βλ. praktiker)
35. Περιορισμοί περιορισμών των συνταγματικών δικαιωμάτων –αρχή αναλογικότητας+ πυρήνας.
36. Δημόσιες συμβάσεις. Διαφορές διοικητικής και δημόσιας σύμβασης.
37. Ποιες προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά για να χαρακτηριστεί μία δημόσια σύμβαση διοικητική και ποια είναι η συνέπεια αυτού;
38. Βασική φιλοσοφία ν.4412/2016

39. Είδη τρόπων ανάθεσης. Είδη διαγωνισμού.
40. Πότε είναι συνταγματική η απευθείας ανάθεση;
41. Θέματα δικαστικής προστασίας στο δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων.
42. Προσυμβατικό στάδιο-νομική φύση.
43. Μετασυμβατικό στάδιο.
44. Αρμόδια δικαστήρια επί δημοσίων συμβάσεων και είδος ελέγχου.
45. Ακυρωτικό ένδικο βοήθημα. Προϋποθέσεις παραδεκτού και λόγους βασίμου.
Κατώφλι παραδεκτού- το έννομο συμφέρον ως βασική υποκειμενική προϋπόθεση.
46. Λόγοι ακύρωσης- προσέχω ποιοι ελέγχονται αυτεπαγγέλτως και γιατί.
(αναρμοδιότητα)
47. Ποιοι είναι ουσιώδεις τύποι; Γιατί; Ποιοι τους χαρακτηρίζουν;
48. Δέσμια αρμοδιότητα επί συλλογικών οργάνων.
49. Βασικά διλήμματα δικονομίας- διοικητική ή ιδιωτική διαφορά. Ουσίας ή ακυρωτική.
50. Διαφορά ακυρωτικής και διαφοράς ουσίας. (υπενθυμίζεται ότι στην διαφορά ουσίας δεν υπάρχει έλεγχος άκρων ορίων γιατί υποκαθιστά εξυπαρχής την διοίκηση)
51. Διαφορά ελέγχου ακυρωτικού και ουσιαστικού.
52. Έλεγχος άκρων ορίων διακριτικής ευχέρειας.
53. Προσωρινή δικαστική προστασία.
54. Ρόλος Στρασβούργου και ΔΕΕ στην αποτελεσματική δικαστική προστασία.
55. Τι σημαίνει ότι βγήκε δικαστική απόφαση; Ακυρωτικό αποτέλεσμα, υποχρέωση συμμόρφωσης διοίκησης.
56. Διαφορά ακυρωτικού αποτελέσματος και δεδουλευμένου (το δεδουλευμένο ισχύει για τους αντιδίκους)
57. Αστική ευθύνη κράτους.- εξωσυμβατική. ΕισΝΑΚ105, βασικές προϋποθέσεις+δικονομικό όχημα.
58. Βασικά επί αιτήσεως αναιρέσεως.
59. Δικαιώματα- συγκρούσεις.